

PODRŠKA
UNIVERZITETIMA
U SRBIJI
I CRNOJ GORI
2004-2005

World University Service (WUS) je organizacija posvećena promovisanju prava na obrazovanje sa akcentom na akademskim slobodama i autonomiji univerziteta.

WUS je organizovan kao labava federacija koja se sastoji od više od 40 nezavisnih nacionalnih komiteta, a takode ima i status konsultanta pri Ujedinjenim nacijama i UNESCO-u.

Od svog osnivanja u Gracu 1983. godine, sa statusom neprofitne organizacije, WUS Austria (austrijski komitet WUS-a) radi na unapređenju visokog obrazovanja u raznim državama širom svijeta. Od 1994. godine, po završetku konflikta u bivšoj Jugoslaviji, WUS Austria je fokusiran na oblast jugoistočne Evrope. U skladu sa tim, otvorene su kancelarije u Banja Luci, Beogradu, Podgorici, Prištini i Sarajevu.

Pored aktivnosti u Austriji, kao što su pružanje podrške studentima iz gore navedenih oblasti, WUS Austria je započeo programe podrške za univerzitete i akademske zajednice u jugoistočnoj Evropi. Ove programe podrške sprovede lokalne kancelarije stacionirane u regionu.

Od svog osnivanja na ovim prostorima (1998. u Crnoj Gori i 2001. u Srbiji), WUS Austria kroz svoje kancelarije u Beogradu i Podgorici implementira projekte i aktivnosti čiji budžet na godišnjem nivou iznosi oko milion evra. Ovi projekti predstavljaju direktnu podršku državnim univerzitetima, tj. njihovim fakultetima i pojedincima i to u vidu finansiranja laboratorijske i druge opreme, reforme nastavnih planova i programa, literature, studijskih putovanja, gostovanja predavača iz inostranstva, studentskih stipendija i takmičenja i sl, a sve u cilju podizanja nivoa i modernizacije nastave i naučno-istraživačkog rada, u skladu sa savremenim svjetskim standardima.

w u s a u s t r i a

World University Service - Austrian Committee
Right to Education

Kroz svoje stalno angažovanje u oblasti visokog obrazovanja u jugoistočnoj Evropi, WUS Austria predstavlja integralni dio rekonstrukcije i unapređenja visokog obrazovanja u ovom regionu.

Da bi nastavio svoje uspješne aktivnosti u WUS Austria trenutno realizuje brojne projekte u oblasti razvoja ljudskih resursa, akademske infrastrukture i informativnih i savjetodavnih aktivnosti. Austrijska agencija za razvoj (ADA) predstavlja ključnog partnera i donatora, koji omogućava realizaciju projekata WUS Austria. U okviru ovih projekata WUS Austria saraduje sa Evropskom Unijom, međunarodnim i nacionalnim organizacijama, državnim organima kao i obrazovnim i akademskim institucijama.

Iako fokus angažovanja ostaje obrazovanje u jugoistočnoj Evropi, WUS Austria je prihvatio

izazov da proširi svoju oblast djelovanja, geografski i tematski. U budućnosti će WUS Austria razviti i implementirati projekte visokog kvaliteta ne samo u oblasti visokog obrazovanja već i u drugim oblastima koje se tiču univerziteta, kao što su istraživanje, ekonomija i sl.

Istorijat aktivnosti WUS Austria u Srbiji i Crnoj Gori

WUS Austria je svoje aktivnosti u Crnoj Gori inicirao otvaranjem kancelarije u Podgorici u decembru 1998. godine, a u Srbiji tokom 2000. godine kada su implementirana dva programa (TRP i ATS) preko Alternativne akademske obrazovne mreže (AAOM), nakon čega je otvorena kancelarija u Beogradu u septembru 2001. godine. Bilo je to vrijeme kada je izolacija tokom decenije koja je prethodila, u kombinaciji sa nedostatkom investicija, dovela visoko obrazovanje u Srbiji i Crnoj Gori (koje je ranije bilo na visokom nivou) do stanja mirovanja. Imajući u vidu brzi razvoj na međunarodnom tržištu nauke i istraživanja moglo se govoriti čak i o nazadovanju. Iako se kvalitet studija možda još uvijek mogao visoko ocijeniti, univerzitetima je bilo sve teže da isprate akademski napredak koji predstavlja preduslov za zadovoljavanje svih potreba modernog društva. Nastavni sadržaji i metode su bili zastarjeli, mnogim fakultetima je nedostajala adekvatna infrastruktura, a višegodišnja izolacija je onemogućila praćenje najnovijih dostignuća i trendova.

To je razlog zbog kojeg je WUS Austria od samog početka svojih aktivnosti pažljivo pratio situaciju na univerzitetima, analizirajući njihove stvarne potrebe i prilagođavajući svoje programe tim potrebama. Zbog toga se može reći da su oni vremenom sazrijevali i imali za cilj kako poboljšanje infrastrukture i sveukupnih uslova za nastavne i naučno istraživačke aktivnosti, tako i ulaganje u ljudske resurse, koji predstavljaju nosioce modernizacije i reformi.

WUS Austria je razvio i implementirao veliki broj različitih programa, koji se generalno mogu podijeliti u dvije grupe:

01

WUS Austria

1. Projekti obnove akademske infrastrukture

- U2000 (University 2000) - Crna Gora

Podrška većim fakultetskim projektima koji su prevashodno podrazumijevali nabavku opreme i stručne literature neophodne za modernizaciju nastave i naučno-istraživačkog rada

- SSP (Small Scale Projects) - Crna Gora

Podrška manjim fakultetskim projektima koji su prevashodno podrazumijevali nabavku opreme i stručne literature neophodne za modernizaciju nastave i naučno-istraživačkog rada

- IT (Information Technology) - Crna Gora

Povezivanje akademske mreže na Internet

- ISI (Innovative Student Ideas) - Crna Gora

Podrška inovativnim studentskim projektima čiji je primarni cilj unapređenje kvaliteta nastave

- TRP (Twinning research Projects) - Srbija

Poboljšanje infrastrukture na fakultetima putem nabavke opreme i podizanje kvaliteta nastave stvaranjem institucionalnih veza sa relevantnim visokoškolskim institucijama u Austriji.

- CEP (Centers of Excellence Projects) - Srbija, Crna Gora

Podrška većim fakultetskim projektima koji su prevashodno podrazumijevali nabavku opreme i stručne literature neophodne za modernizaciju nastave i naučno-istraživačkog rada

2. Projekti ulaganja u ljudske resurse

- Kursevi računara i stranih jezika (Training Activities) - Crna Gora

- ATS (Academic Travel Support) / AMG (Academic Mobility Grants) - Srbija, Crna Gora

Podrška za učešće profesora, asistenata i naprednih studenata završnih godina na međunarodnim naučnim skupovima

- PSG (Postgraduate Students Grants) - Srbija, Crna Gora

Stipendije za najbolje studente na poslijediplomskim studijama

- DSS (Doctoral Students Grants) - Crna Gora

Stipendije za najbolje studente na doktorskim studijama

- SAE (*Support to Academic Events*) - Crna Gora

Podrška fakultetima u organizovanju različitih naučnih skupova

- VPP (*Visiting Professors Program*) - Crna Gora

Organizovanje gostujućih predavanja predavača sa visokoškolskih institucija širom svijeta.

- CDP (*Course Development Program*) - Srbija, Crna Gora

Podrška uvođenju novih i modifikaciji postojećih kurseva u skladu sa principima Bolonjske deklaracije

- BGP (*Brain Gain Program*) - Srbija, Crna Gora

Organizovanje gostujućih predavanja predavača sa ovih prostora koji sada zauzimaju istaknuta mjesta u visokoškolskim institucijama širom svijeta. Takođe, moguća su gostovanja predavača sa austrijskih visokoškolskih institucija, bez obzira na porijeklo.

Ono što je bitno naglasiti jeste da je implementaciju svih programa karakterisala bliska saradnja kako sa pojedincima i fakultetima koji su aplicirali, tako i sa univerzitetima, što je značajno doprinijelo integraciji WUS Austria u akademsko okruženje i njegovu prepoznatljivost kao značajnog partnera univerziteta u procesu modernizacije i reformi.

Projekat „Podrška univerzitetima u Srbiji i Crnoj Gori 2004-2005“

Ovaj projekat predstavlja rezultat dugogodišnjeg razvoja naših projekata kao i pažljive analize razvoja i potreba univerziteta. Istovremeno, on predstavlja i nastavak dugogodišnje plodne saradnje sa Austrijskom agencijom za razvoj (*Austrian Development Agency - ADA*), bez čije podrške bi bio neostvariv. Čvrsto zasnovan na principima Bolonjske deklaracije, on promovise napredne inicijative, nove tehnologije i inovativne metode učenja, težeći krajnjem cilju - integraciji univerziteta u Srbiji i Crnoj Gori u Evropski prostor visokog obrazovanja.

Austrian Cooperation

Eastern Europe

Implementacija projekta je zasnovana na ugovoru o donaciji potpisanom 18.06.2004. u ambasadi Republike Austrije između Austrijske agencije za razvoj, WUS Austria i šest državnih univerziteta u Srbiji i Crnoj Gori: Univerziteta u Beogradu, Univerziteta u Crnoj Gori, Univerziteta u Kragujevcu, Univerziteta u Nišu, Univerziteta u Novom Sadu i Univerziteta Umjetnosti u Beogradu. Projekat je obuhvatao vremenski okvir od osamnaest mjeseci, od 01.04.2004. do 30.09.2005, i bruto budžet u iznosu od 1.135.506,14 EUR, namijenjenih za implementaciju sljedećih programa:

CDP+ (Course Development Program+)

Program je nastao sjedinjavanjem programa CEP i CDP i predstavlja sveobuhvatnu podršku uvođenju novih i modifikaciji postojećih kurseva u skladu sa principima Bolonjske deklaracije

Nastavak BGP-a (Brain Gain Program)

eLTF (eLearning Task Force)

Ovaj program obuhvata formiranje ekspertne grupe za elektronsko učenje, usvajanje strategije i preporuka za njegovo uvođenje na univerzitete i opremanje centara za elektronsko učenje na univerzitetima

BCC (Balkan Case Challenge)

Organizovanje studentskog takmičenja zasnovanog na metodi studije slučaja

Projekat je uspješno implementiran a karakterisalo ga veliko interesovanje za sve programe, a naročito za CDP+, koji je ocijenjen kao najznačajniji i najsveobuhvatniji program *WUS Austria*, pri čemu je interesovanje višestruko premašilo raspoloživa sredstva. Ako se tome doda činjenica da su u toku implementacije ovoga projekta usvojeni novi zakoni o visokom školstvu i u Crnoj Gori (2004) i u Srbiji (2005), čime je uklonjena značajna formalna prepreka za realizaciju tako kompleksnih programa, može se konstatovati da su ispunjeni glavni uslovi za nastavak ovakvih i sličnih aktivnosti koje za krajnji cilj imaju konačnu reformu univerziteta i njihovo integrisanje u Evropski prostor visokog obrazovanja.

Ovom prilikom želimo da izrazimo izuzetnu zahvalnost Austrijskoj agenciji za razvoj na spremnosti da finansira ovakav projekat. Zahvaljujemo se svim učesnicima naših programa na interesovanju i čestitamo onima koji su uspješno implementirali projekte. Takođe, zahvaljujemo se univerzitetima u Beogradu, Kragujevcu, Nišu, Novom Sadu, Podgorici i Univerzitetu umjetnosti u Beogradu, na bliskoj saradnji i značajnom doprinosu u selekciji i implementaciji projekata. Posebnu zahvalnost dugujemo Ministarstvu nauke i zaštite životne sredine Republike Srbije na konstruktivnoj saradnji i značajnom finansijskom doprinosu u velikom broju implementiranih projekata.

Goran Ostojić

WUS Austria

Regionalni direktor za Srbiju i Crnu Goru

Course Development Program Plus (CDP+ 2004/2005)

CDP+ program predstavlja fuziju dva ranija naša programa: Centers of Excellence Projects (CEP) i Course Development Program (CDP). Fokus CEP programa bio je na infrastrukturi (nabavka opreme - laboratorijske, mikroskopske, audio-video, kompjuterske - u cilju podizanja kvaliteta nastave), dok je program CDP za cilj imao modifikaciju predmeta i njegovo usklađivanje sa standardima visokog školstva u okviru EU (nabavka stručne literature, studijski boravak na relevantnoj visokoškolskoj instituciji u okviru EU).

Spajanjem ova dva programa došlo se do kompleksnog i sveobuhvatnog programa reforme predmeta na domaćim visokoškolskim institucijama u skladu sa principima kako Bolonjske deklaracije, tako i novousvojenih zakona o univerzitetu u Crnoj Gori (2003) i Srbiji (2005).

U ovom delu našeg Izveštaja bićete upoznat i sa ciljevima i tokom implementacije CDP+ programa, kao i njegovim rezultatima.

1. OPIS PROGRAMA

CDP+ program, kako je već naglašeno, predstavlja kompleksan program modifikacije postojećih ili uvođenja novih predmeta na državnim visokoškolskim institucijama u Srbiji i Crnoj Gori. Ideja je bila da se putem nabavke stručne literature, nabavke opreme, studijskog boravka na relevantnom fakultetu u okviru EU, publikovanja udžbenika, kao i seminara i treninga u vezi sa primenom ECTS sistema kredita dosegnu važeći standardi kada je nastava tih predmeta na evropskim univerzitetima u pitanju.

a) oglašavanje

Odmah po potpisivanju ugovora na osnovu kojeg se realizuju svi naši programi uključuju-

PREGLED ODOBRENIH CDP+ PROJEKATA PO UNIVERZITETIMA

22,41%	Univerzitet u Beogradu
13,79%	Univerzitet u Kragujevcu
13,79%	Univerzitet u Nišu
22,41%	Univerzitet u Novom Sadu
20,69%	Univerzitet Crne Gore
6,90%	Univerzitet Umetnosti u Beogradu

jući i CDP+ detaljna informacija poslata je rektoratima i dekanatima svih državnih univerziteta u Srbiji i Crnoj Gori, kao i resornim ministarstvima u obe republike (Nauka i Prosveta). Program je oglašen i u štampi (dnevni listovi *Politika, Danas i Pobjeda*). Sve relevantne informacije o programu, uključujući i detaljne instrukcije i aplikacione formulare, mogle su se naći na web prezentacijama kancelarija WUS Austria u Beogradu i Podgorici. U zavisnosti od semestra (zimski ili letnji) za koji je bilo predviđeno izvođenje nastave u okviru datog predmeta, oglašena su dva kruga prijavljivanja.

b) aplikaciona procedura

Pravo konkurisanja za ovaj program imali su predmetni profesori koji su želeli da modifikuju svoj kurs ili uvedu novi. Uslovi su bili da je (u skladu sa propozicijama Bolonjske deklaracije) reč o jednosemestralnom predmetu, kao i da projekat ima podršku matičnog fakulteta. Neophodno je bilo dostaviti:

- detaljno popunjen aplikacioni formular na engleskom jeziku
- CV predavača
- Pismo podrške fakulteta overeno pečatom fakulteta i potpisima dekana i predsednika NNV fakulteta
- U slučaju da je bio predviđen studijski boravak u inostranstvu pismo podrške relevantnog fakulteta u okviru EU
- U slučaju da je bila predviđena i nabavka opreme trebalo je dostaviti i fotografije prostorije u kojoj bi oprema u slučaju podrške projektu bila smeštena, po tri profakture za svaku pojedinačnu stavku, kao i izjavu fakulteta (ili nekog trećeg lica umesto fakulteta - Ministarstvo, organizacija, donator) o prihvatanju obaveze kofinansiranja nabavke opreme u visini od 30 procenata vrednosti opreme.

Prijave je trebalo dostaviti kancelarijama WUS Austria u Beogradu i Podgorici u za to određenom roku i u elektronskoj i u hard-copy verziji. Konkurs je bio otvoren dva meseca. Imajući u vidu specifične potrebe pojedinih fakulteta, ostavljena je mogućnost zajedničkog

konkurisanja za modifikaciju/uvodenje od dva do najviše pet predmeta. Ideja je bila da se reforma nekoliko srodnih predmeta nasloni na zajedničku infrastrukturu. Školski primeri svega onoga što smo nameravali da postignemo kada je zajedničko konkurisanje u pitanju jesu projekti implementirani na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu i PMF u Novom Sadu.

c) selekciona procedura

Selekcija prijava u uslovima žestoke konkurencije (primljeno je skoro dve stotine aplikacija, većinom veoma kvalitetnih, iz najrazličitijih mogućih oblasti) predstavljala

je veoma složen i pipav posao. Upravo zbog toga razvili smo veoma komplikovan i dugotrajan sistem odabiranja prijava koje će biti podržane.

Sistem je podrazumevao četiri stepena selekcije:

Prvo, tehničku evaluaciju koja je obavljena u kancelarijama u Beogradu i Podgorici i koja je podrazumevala detaljnu proveru svake aplikacije, u smislu da li je u predviđenom roku dostavljena kompletna neophodna dokumentacija i da li je formular popunjen u skladu sa instrukcijama.

Drugo, stručnu evaluaciju: svaka prijava koja je zadovoljila kriterijume tehničke evaluacije slana je u našu kancelariju u Gracu. Naše austrijske kolege su zatim identifikovale i angažovale profesore koji date predmete predaju na fakultetima u okviru EU. Konsekventno, svaka pojedinačna prijava evaluirana je od strane profesora koji isti ili srodan predmet predaje na EU univerzitetu. Analizirani su sledeći segmenti:

Course Development Program + 2004/5 for the Universities of Serbia

Projects Supported after the 1st Selection Panel

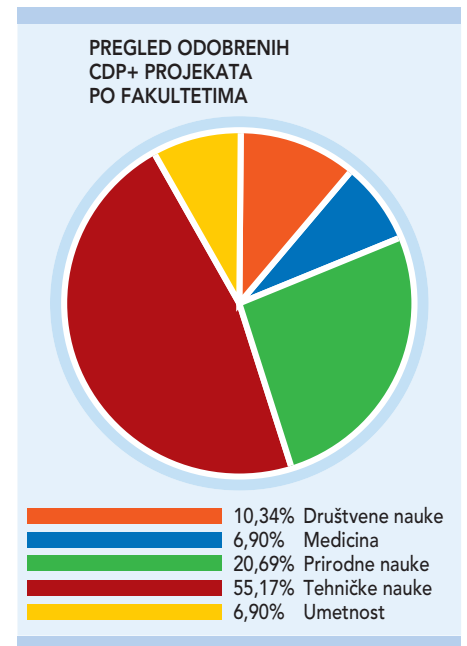
CDP+ No. (No. of the Project)	Coordinator	Lecturer	University	Faculty	Department	No of Courses	Name of the Course	EU Partner
008/2004	Dejan Lalović	Dejan Lalović	Belgrade	Philosophy	Psychology	1	General Psychology II - Memory and Thinking	N
009/2004	Vesna Mandić	Vesna Mandić	Kragujevac	Mechanical Engineering	Metal Forming	1	Modelling and Simulation in Metal Forming	N
015/2004	Jovan Vukadinov	Jovan Vukadinov	Novi Sad	Medicine	Geriatric Medicine	1	Geriatric Medicine	N
017/2004	Ljiljana Somer	Dušan Lalošević	Novi Sad	Medicine	Histology and Embriology	2	Microscopic Laboratory Technique in Medicine	Dipartimento di Anatomia e Istologia, Universita di Modena, Italy
		Ljiljana Somer					Normal Developmental Morphology and Congenital Anomalies	
025/2004	Miroslav Despotović	Vladimir Milošević	Novi Sad	Technical Sciences	Telecommunication and Signal Processing	1	Digital Communications	University of Aston, Birmingham, UK
033/2004	Ratko Jankov	Marija Gavrović Jankulović	Belgrade	Chemistry	Biochemistry	3	Pathobiochemistry	N
		Tanja Ćirković Veličković					Enzymology	
		Ratko Jankov					Immunochemistry	
034/2004	Predrag Petković	Milica Naumović	Niš	Electronic Engineering	Control Systems	3	Control System Design	University of Southampton, School of Electronics and Computer Science, UK
		Dragan Pantić					Electronics	Universiteit Gent, Belgium
		Predrag Petković					Microelectronics	EPFL, Switzerland
036/2004	Tanja Jovanović	Tanja Jovanović	Belgrade	Medicine	Microbiology and Immunology	1	Molecular Approach in Microbiology and Virology	University of Ljubljana, School of Medicine, Slovenia
038/2004	Veljko Malbaša	Veljko Malbaša	Novi Sad	Technical Sciences	Power Engineering, Electronics and Telecommunications	1	Embedded Systems Design	Vienna University of Technology, Institute of Computer Technology
039/2004	Ljiljana Živanov	Ljiljana Živanov	Novi Sad	Technical Sciences	Electronics	1	Microelectronics	Vienna University of Technology
043/2004	Radmila Kovačević	Milica Matavulj	Novi Sad	Science	Biology and Ecology	3*	Endocrinology	Jagiellonian University, Institute of Zoology, Krakow, Poland
047/2004	Petar Dokić	Petar Dokić	Novi Sad	Technology	Colloid Chemistry	1	Cosmetic Technology (Emulsions, Foams and Aerosol Science)	University of Szeged, Hungary and University of Seville, Spain
054/2004	Ljiljana Subotić	Ljiljana Subotić	Novi Sad	Philosophy	Serbian Language and Linguistics	1	Orthographic and Orthoepic Norm of the Serbian Language	University of Ljubljana, Faculty of Philosophy, Slovenia
056/2004	Nebojša Jovičić	Nebojša Jovičić	Kragujevac	Mechanical Engineering	Energy and Process Engineering	2	Solid Waste Management	N
		Milun Babić					Energy and Environmental Project Management	

Projects Supported after the 2nd Selection Panel

CDP+ No. (No. of the Project)	Coordinator	Lecturer	University	Faculty	Department	No of Courses	Name of the Course	EU Partner
003/2004	Jonjaua Ranogajec	Jonjaua Ranogajec	Novi Sad	Technology	Materials Engineering	1	Methods and Materials Characterization	Universitaet Duisburg, Essen, Germany and EMSCI, Limoges, France
031/2004	Snežana Pejčić Tarle	Snežana Pejčić Tarle	Belgrade	Traffic Engineering	Organization and Economy within Transport and Traffic	1	Transport Economics and Policy	University of Stuttgart and Technical University of Dresden, Germany
037/2004	Nikola Lilić	Nikola Lilić	Belgrade	Mining and Geology	Mining Engineering	1	Noise and Vibration in Mining	Heriot Watt University, Edinburgh, UK
043/2004	Radmila Kovačević	Silvana Andrić	Novi Sad	Science	Biology and Ecology	3*	Comparative Animal Physiology	University of Marburg, Institute of Physiology, Marburg, Germany
		Radmila Kovačević					General Animal Physiology	University of Edingburgh, College of Medicine and Veterinary Medicine, Edinburgh, UK
057/2004	Miroslav Živković	Miroslav Živković	Kragujevac	Mechanical Engineering	Applied Mechanics	1	Non-linear Structural Analysis	International Centre for Numerical Method in Engineering, Technical University of Catalonia, Barcelona, Spain
102/2004	Branka Jordović	Nebojša Mitrović	Kragujevac	Technical Faculty in Čačak	Amorphous Materials	1	Sensors and Electrical Measurements	N
104/2004	Dragan Antić	Dragan Denić	Niš	Electronic Engineering	Measurements	1	Computer-based Industrial Measurement System	N

Term	1st Instalment of the Stipend	2nd Instalment of the Stipend	3rd Instalment of the Stipend	Literature	Script	Travel	Accommodation	Equipment	Total Spent
Winter	300.00	300.00	900.00	429.00	400.00	0.00	0.00	0.00	2,329.00
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	3,011.38	5,411.38
Winter	300.00	300.00	900.00	453.61	368.19	0.00	0.00	0.00	2,321.80
Winter	300.00	300.00	900.00	220.00	400.00	0.00	0.00	9,490.25	15,237.25
Summer	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	177.00	1,050.00		
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	103.60	0.00	5,786.29	8,289.89
Summer	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	12,388.24	19,478.24
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00		
Winter	300.00	300.00	900.00	390.00	400.00	0.00	0.00		
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	10,362.88	17,562.88
Summer	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00		
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00		
Summer	300.00	300.00	900.00	450.00	400.00	342.88	300.00	6,051.03	9,043.91
Winter	300.00	300.00	900.00	496.64	400.00	0.00	0.00	3,553.40	5,950.04
Summer	300.00	300.00	900.00	227.20	260.00	375.00	940.00	7,925.83	11,228.03
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	177.00	1,050.00	8,451.62	12,078.62
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	300.00	15,000.00	17,700.00
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	6,012.70	8,412.70
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	1,631.55	6,431.55
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00		

Term	1st Instalment of the Stipend	2nd Instalment of the Stipend	3rd Instalment of the Stipend	Literature	Script	Travel	Accommodation	Equipment	Total Spent
Winter	300.00	300.00	900.00	200.00	400.00	0.00	0.00	7,602.69	9,702.69
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	0.00	2,400.00
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	14,935.42	17,335.42
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	600.00	225.00	0.00	7,010.00
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	580.00	805.00		
Winter	300.00	300.00	900.00	450.00	400.00	0.00	600.00	2,553.31	5,503.31
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	825.00	12,600.00	15,825.00
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	5,874.63	8,274.63

- sadržaj
- metodologija predavanja
- metodologija ispitivanja
- inovativnost sadržaja
- inovativnost metodologije
- relevantnost predmeta za praktičnu primenu (povezanost teorije i prakse, relevantnost predmeta za tržište rada)

Svaki segment je posebno ocenjivan od 1 do 5, tako da je maksimalni mogući zbir bio 30. Važno je napomenuti da je stručna evaluacija bila u potpunosti anonimna, budući da inostrani ekspert nije znao čiji predmet evaluira, kao i da aplikant nije imao informaciju o identitetu evaluatora. U užu izbor za podršku nakon stručne evaluacije ušle su sve aplikacije bodovane sa 18 i više poena (imajući u vidu da je 18 šezdeset procenata u odnosu na maksimalnih 30 bodova).

Treće, premonitoring sastanak: predstavnici beogradske i podgoričke kancelarije WUS Austria obišli su koordinateure desetina projekata koji su nakon tehničke i stručne

CDP+ 043 - One course was supported at the 1st Selection Panel, the other 2 at the 2nd. But the equipment was fully supported along with the 1st course, at the 1st Selection Panel

3rd (but, the other 2 were supported from the waiting list, at the 2nd Selection Panel)

Nastavak table je na sledećoj strani

evaluacije ušli u uži izbor za podršku. Organizovani su sastanci na licu mesta (Beograd, Niš, Novi Sad, Kragujevac, Čačak, Bor, Podgorica, Nikšić, Kotor itd.) u cilju razgovora o predloženom projektu, sticanja potpunije slike, raščišćavanja eventualnih spornih tačaka i obilaska prostorija u kojima bi oprema bila smeštena u slučaju podrške.

Četvrto, selekciona komisija: nakon obavljena tri stepena selekcionog procedure svi projekti bodovani su po sva tri kriterijuma (tehnička evaluacija, stručna evaluacija, premonitoring) i sačinjena je rang-lista koja je

prezentirana članovima selekcionog komisije. U sastav selekcionog komisije ušli su rektori ili predstavnici rektorata svih državnih univerziteta, predstavnici resornih ministarstava, predstavnici Ambasade Republike Austrije u SCG i predstavnici WUS Austria. Članovima komisije prezentovani su svi projekti koji su ušli u uži izbor, nakon čega je doneta zajednička odluka o tome koji će od njih biti podržani i u kom iznosu. Izveštaj sa selekcionog panela koji je podrazumevao sastav komisije, spisak podržanih projekata i pojedinačni i ukupni odobreni iznos u evrima promptno je postav-

ljen na našu web prezentaciju u cilju očuvanja transparentnosti rada.

2. IMPLEMENTACIJA

Odmah po okončanju selekcionog procedure kontraktirani su koordinatori podržanih projekata. Ugovore o realizaciji projekata potpisali su ispred donatora regionalni direktor WUS Austria za SCG a ispred korisnika donacije koordinatori podržanih projekata i dekani njihovih fakulteta.

Realizacija svakog pojedinačnog projekta podrazumevala je nekoliko segmenata:

CDP+ No. (No. of the Project)	Coordinator	Lecturer	University	Faculty	Department	No of Courses	Name of the Course	EU Partner
105/2004	Dragan Cvetković	Dragan Cvetković	Niš	Occupational Safety	Noise and Vibration	2	Noise and Vibration	N
		Momir Prašević					Environmental Noise	
108/2004	Dragana Dulić	Dragana Dulić	Belgrade	Civil Defence	Management of Human and Social Resources	1	Ethical Issues in Human Resource Management	N
110/2004	Dušan Pajin	Dušan Pajin	Belgrade - Arts	Fine Arts	Art Theory	1	Art Philosophy - from the Renaissance to Enlightenment and German Idealism	University of Ljubljana, Faculty of Philosophy, Slovenia
113/2004	Milan Matijević	Milan Matijević	Kragujevac	Mechanical Engineering	Applied Mechanics and Automatic Control	1	Computer-aided Measurement and Control	N
116/2004	Milan Paunović	Branko Rakić	Belgrade	Law	International Relations and International Law	1	International Relations	N
120/2004	Mirjana Kijevčanin	Mirjana Kijevčanin	Belgrade	Technology and Metallurgy	Chemical Engineering	1	Heat and Process Integration	N
121/2004	Mirko Rosić	Nenad Filipović	Kragujevac	Medicine	Centre for Interdisciplinary and Multidisciplinary Studies and Research	1	Modelling and Simulation of Biological Flows	University of Maribor, Faculty of Electrical Engineering and Computer Science, Slovenia
122/2004	Miroslav Plančak	Miroslav Plančak	Novi Sad	Technical Sciences	Production Engineering	1	Virtual Manufacturing	University of Maribor, Faculty of Mechanical Engineering, Slovenia and University of Bath, Faculty of Engineering and Design, UK
125/2004	Biljana Miljković Selimović	Biljana Miljković Selimović	Niš	Medicine	Pharmacy	1	Interactive Lessons of Immunology for Pharmacy Students	N
126/2004	Nenad Tasić	Nenad Tasić	Belgrade	Philosophy	Archaeology	1	Methodology of Archaeological Research for Prehistorians	Aristotle University of Thessaloniki, Greece
131/2004	Slobodan Milutinović	Slobodan Milutinović	Niš	Occupational Safety	Environment	1	Urbanization and Sustainable Development	N
132/2004	Sofija Pekić	Sofija Pekić	Belgrade	Agriculture	Botany	3	Botany	Universitaet fuer Bodenkultur (BOKU). Vienna, Austria
		Biljana Vučelić Radović			Chemistry and Biochemistry		Biochemistry	
		Radmila Stikić			Agrochemistry and Plant Physiology		Plant Physiology	
133/2004	Veran Vasić	Veran Vasić	Novi Sad	Technical Sciences	Electrical Engineering	1	Power Electronics in Drives and Industry	University of Bath, Department of Mechanical Engineering, UK
134/2004	Vladan Desnica	Vladan Desnica	Novi Sad	Technical Sciences	Electronics	1	Computer-aided Design of Electronic Circuits	University of Pavia, Faculty of Engineering, Pavia, Italy
139/2004	Zoran Erić	Zoran Erić	Belgrade - Arts	Music	Composition	3	Independent Projects in Electronic Composition	Conservatoire National Supérieur de Musique et de la Danse de Paris, France
		Boris Despot			Introduction to Electronic Composition			
		Tatjana Marković			Musicology		Mapping New Musicology	
140/2004	Zoran Stević	Zoran Stević	Belgrade	Technical Faculty in Bor	Industrial Informatics	1	Optoelectronics	N
141/2004	Nenad Grujović	Nenad Grujović	Kragujevac	Mechanical Engineering	Applied Mechanics and Automatic Control	1	Rapid Prototyping	N

CDP+ 043/2004, 057/2004 - The 1st course of this project was supported at the 1st Sel. Panel, the other 2 at the 2nd. But the equipment was fully supported along with the 1st course, at the 1st Selection Panel.
CDP+ 003/2004, 031/2004, 037/2004, 043/2004, 057/2004 - Applied in the 1st round, supported in the 2nd.

a) nabavka savremene stručne literature

Maksimalni predviđeni iznos za nabavku stručne literature po predmetu bio je EUR 500. Literatura je nabavljena ili u zemlji, preko domaćih dobavljača, ili u inostranstvu, prilikom studentskog boravka predavača. Na taj način nabavljene knjige dostavljene su odjeljskim bibliotekama gdje su primljene i zavedene, o čemu svedoče fakultetske potvrde, i gdje se nalaze na raspolaganju studentima, asistentima i profesorima.

b) nabavka opreme

Maksimalni predviđeni iznos za nabavku opreme bio je EUR 15.000 po projektu. Na ovu sumu treba dodati i kofinansiranje od strane fakulteta (ili trećeg lica u ime fakulteta) u visini od 30 procenata. Na ovaj način nabavljena je raznorodna oprema (od mikroskopa, preko najraznovrsnije laboratorijske opreme do kompjutera i softverskih paketa) koja će svakako značajno podići nivo nastave (ali i istraživačkog rada) na domaćim visokoškolskim institucijama. Procedura je podrazumevala uplatu avansa proizvođaču ili dobavljaču opreme,

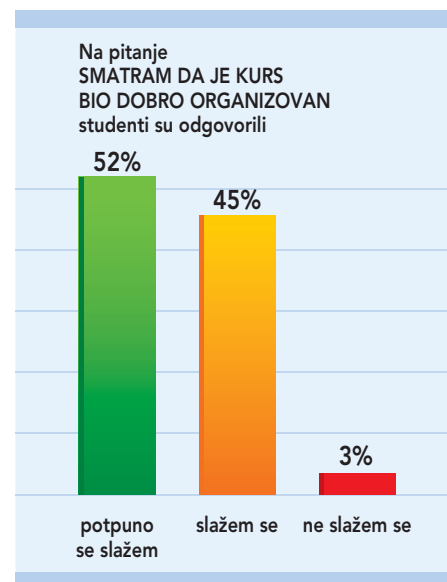

njenu isporuku i instaliranje u za to predviđenom prostoru, a zatim i uplatu preostalog iznosa. U saradnji sa poreskim upravama republičkih ministarstava finansija nabavka opreme (i literature) je oslobođena od oporezivanja po osnovu poreza na dodatu vrednost (PDV). Radi uštede sredstava za nabavku kompjuterske opreme, softvera i periferija (najzastupljenija vrsta opreme tražena od strane fakulteta) organizovan je javni tender za nabavku.

c) studentski boravak u inostranstvu

U okviru CDP+ programa postojala je mogućnost organizovanja kraćeg studentskog boravka na relevantnoj visokoškolskoj instituciji u okviru EU. Ideja je bila da predmetni predavač iskoristi već postojeće (institucionalne ili personalne) kontakte sa nekim fakultetom u okviru EU, da tamo na licu mesta snimi stanje, način predavanja, ostvari kontakte i potom po povratku na matičnu instituciju sva ta iskustva implementira u nastavu svog predmeta. Opciono je bilo moguće pozvati predavača relevantnog predmeta iz EU da svoja iskustva prenese na licu mesta, u SCG. Maksimalni predviđeni fond za putne troškove po predavaču bio je EUR 600, a maksimalni fond za troškove smeštaja i ishrane EUR 1.050, pri čemu treba imati u vidu da je trajanje boravka (bilo da je reč o odlasku domaćeg profesora u EU ili o gostovanju EU predavača u SCG) bilo ograničeno na petnaest dana.

Term	1st Instalment of the Stipend	2nd Instalment of the Stipend	3rd Instalment of the Stipend	Literature	Script	Travel	Accommodation	Equipment
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	14,999.35
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	
Winter	300.00	300.00	900.00	350.00	0.00	599.00	600.00	631.84
Winter	300.00	300.00	900.00	400.00	300.00	255.00	225.00	0.00
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	0.00
Winter	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00 PROJECT CANCELED
Winter	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00 PROJECT CANCELED
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	180.00	1,050.00	0.00
Winter	300.00	300.00	900.00	185.00	400.00	0.00	0.00	6,993.71
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	12,605.28
Winter	300.00	300.00	900.00	250.00	356.54	0.00	0.00	15,601.06
Winter	300.00	300.00	900.00	60.00	400.00	0.00	0.00	0.00
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	100.00	975.00	14,494.62
Winter	300.00	300.00	900.00	480.00	400.00	100.00	975.00	
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	100.00	975.00	
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	8,683.28
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	330.00	0.00	8,885.04
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	415.70	0.00	0.00	10,435.24
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	208.53	0.00	0.00	
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	295.93	340.00	350.00	
Winter	300.00	300.00	900.00	200.00	400.00	285.00	825.00	14,510.30
Winter	300.00	300.00	900.00	500.00	400.00	0.00	0.00	3,401.23

Course Development Program + 2004/5 for the University of Montenegro

Projects Supported after the 1st Selection Panel

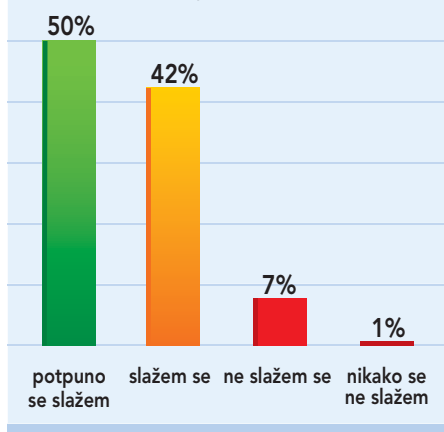
CDP+ No. (No. of the Project)	Coordinator	Lecturer	University	Faculty	Department	No of Courses	Name of the Course	EU Partner	Term	1st Rate	2nd Rate	3rd Rate	Literature
201/2004	Božo Krstajić	Božo Krstajić	Montenegro	Electronic Engineering	Computer Science	1	Operating systems	N	Winter	300.00	300.00	900.00	377.00
206/2004	Jelica Stojanović	Jelica Stojanović	Montenegro	Philosophy	Philosophy	1	History of Serbian Language	N	Summer	300.00	300.00	900.00	166.04
210/2004	Nevenka Antović	Nevenka Antović	Montenegro	Philosophy	Teachers Course	1	Basics of natural sciences II	Politecnico di Milano, Italy	Summer	300.00	300.00	900.00	190.81
211/2004	Petar Vukoslavčević	Petar Vukoslavčević	Montenegro	Mechanical Engineering	Energy and Process Engineering	2	Heat and Mass Transfer	N	Winter	300.00	300.00	900.00	500.00
		Igor Vušanović	Montenegro				Measuring and Simulation of Energetic Processes						
212/2004	Radovan Stojanović	Radovan Stojanović	Montenegro	Electronic Engineering	Electronics	1	Computer Aided Electronic Design (CAED)	University of Phartas, Greece	Summer	300.00	300.00	900.00	500.00
219/2004	Zdravko Uskoković	Zdravko Uskoković	Montenegro	Electronic Engineering	Systems, Signals and Control	1	Elements of Control System	N	Summer	300.00	300.00	900.00	164.56

Projects Supported after the 2nd Selection Panel

CDP+ No. (No. of the Project)	Coordinator	Lecturer	University	Faculty	Department	No of Courses	Name of the Course	EU Partner	Term	1st Rate	2nd Rate	3rd Rate	Literature
302-2004	Gojko Joksimović	Gojko Joksimović	Montenegro	Electronic Engineering	Electronics	1	Basics of Electrotechnical Engineering	N	Winter	300.00	300.00	900.00	500.00
303/2004	Jovan Mirković	Jovan Mirković	Montenegro	Natural Science	Physics	2	Introduction to Experimental Physics	University of Antwerpen, Belgium	Winter	300.00	300.00	900.00	500.00
		Slavoljub Mijović	Montenegro				Basic Measurements in Physics		Winter	300.00	300.00	900.00	0.00
304/2004	Marina Mijanović Markuš	Marina Mijanović Markuš	Montenegro	Mechanical Engineering	Production Engineering	1	Production Automations	N	Winter	300.00	300.00	900.00	446.97
306/2004	Radan Durković	Radan Durković	Montenegro	Mechanical Engineering	Mechanization	1	Power Transmissions (Mechanical, Hydraulic and Hybrid)	N	Winter	0.00	0.00	0.00	0.00
307/2004	Sretan Škuletić	Sretan Škuletić	Montenegro	Electronic Engineering	Power systems	1	Power plants	1 [†]	Winter	300.00	300.00	900.00	500.00

1[†] University of Natural sciences and applied life sciences, BOKU Wien, Austria

Na pitanje
KURS JE KONCIPIRAN TAKO DA
OMOGUĆI STUDENTIMA STICANJE
PRAKTIČNIH ZNANJA
studenti su odgovorili

Većina predavača podržanih predmeta iskoristila je mogućnost studijskog boravka, a sudeći prema njihovim izveštajima (ali i izveštajima institucija pri kojima su boravili) odluka da se finansira i ovaj segment u okviru CDP+ programa predstavljala je više nego dobar izbor. U nekim slučajevima (Poljoprivredni fakultet u Beogradu i BOKU Beč, Tehnički fakultet u Boru i Univerzitet u Barseloni, Fakultet tehničkih nauka u Novom Sadu i Tehnički univerzitet u Gracu, Mašinski fakultet u Kragujevcu i Univerzitet u Solunu, Fakultet Muzičke umetnosti i Konzervatorijum u Parizu itd.) nastavljena je svojevremeno uspešna a zbog svima dobro poznatih razloga jedno vreme prekinuta bilateralna saradnja, dok je u drugim slučajevima realizacija studijskog boravka u okviru CDP+ programa predstavljala zamajac buduće saradnje dve institucije.

d) publikovanje udžbenika

Važan, ako ne i najvažniji segment ovog programa bilo je pisanje i objavljivanje udžbenika za svaki podržani predmet. Predavač svakog podržanog predmeta bio je u obavezi da napiše i objavi udžbenik (skriptu) za studente koji će taj predmet slušati. Udžbenik je pisan pod supervizijom EU eksperta za datu oblast (istog onog koji je izvršio stručnu

Accommodation	Travel	Copying	Equipment	Awarded Amount
0.00	0.00	280.00	2,300.00	4,457.00
0.00	0.00	400.00	0.00	2,066.04
0.00	0.00	400.00	0.00	2,090.81
0.00	0.00	400.00	4,794.00	7,194.00
0.00	0.00	400.00	5,858.00	8,218.00
1,075.00	472.00	400.00	0.00	3,947.00
0.00	0.00	180.00	12,087.00	13,931.56

Accommodation	Travel	Copying	Equipment	Awarded Amount
0.00	0.00	400.00	8,498.95	10,898.95
525.00	300.00	200.00	0.00	3,025.00
0.00	0.00	200.00	0.00	1,700.00
0.00	0.00	250.00	14,196.13	16,393.10
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00 PROJECT CANCELED
450.00	342.17	400.00	14,989.00	18,181.17

evaluaciju prijave - predavač je bio dužan da u okviru srednjoročnog izveštaja o realizaciji projekta dostavi i apstrakt skripte i naknadno uvaži eventualne sugestije EU eksperta). Svaki student dobio je besplatan primerak udžbenika, po dvadeset dodatnih primeraka dostavljeno je odeljenskoj (fakultetskoj) biblioteci, a po dva primerka našim kancelarijama. Fond za

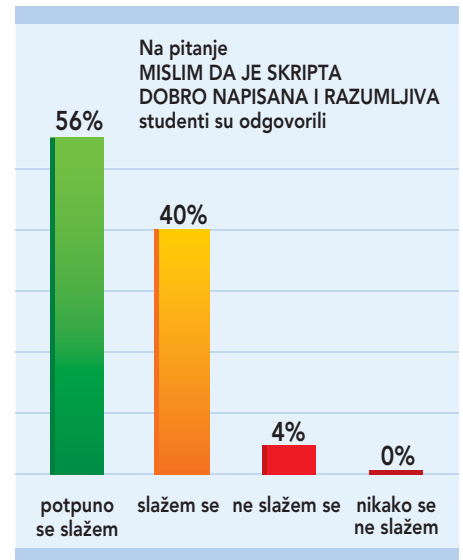
štampanje udžbenika bio je EUR 400. Rezultati su upečatljivi, a ovom prilikom bismo želeli da pomenemo nekoliko publikacija za koje smo od kolega iz inostranstva dobili uverenja da premašuju evropske standarde („Buka i vibracije u rudarstvu“ — Nikola Lilić, RGF, Beograd, „Opšta fiziologija životinja“ - Radmila Kovačević, PMF, Novi Sad, „Upravljanje ekološkim i energetskim projektima“ - Milun Babić, Mašinski fakultet, Kragujevac, „Buka u životnoj sredini“ - Momir Prašćević, Fakultet Zaštite na radu, Niš, itd.). Treba naglasiti i to da je u slučajevima kada maksimalni predviđeni iznos za troškove štampe nije bio dovoljan da pokrije publikovanje potrebnog broja primeraka (usled velikog broja studenata) bilo dozvoljeno i da se deo tiraža publikuje u CD - ROM formatu i podeli studentima (Medicinski fakultet u Novom Sadu, FTN, Novi Sad, Saobraćajni fakultet, Beograd...).

e) ECTS seminar i trening, Budva

Kancelarije WUS Austria u Beogradu i Podgorici organizovale su u sklopu CDP+ programa 2004-05 seminar pod nazivom „Curriculum Development and ECTS“. Seminar je održan u Budvi (Grand hotel Avala) od 14 do 17. juna 2005. Cilj seminara je bio da se predavači podržanih predmeta u okviru CDP+ programa informišu o načinima implementacije ECTS (Europe Credit Transfer and Accumulation System) sistema transfera kredita. Ideja je bila da predavači stečena znanja iz ove oblasti kasnije diseminiraju po domaćim univerzitetima i tako postanu jezgro koje će uticati na ispravnu i potpunu primenu ovog sistema.

Seminaru su, pored predavača svih podržanih predmeta u okviru CDP+ programa sa srpskih i crnogorskih univerziteta, prisustvovali i predstavnici svih državnih univerziteta u SCG, predstavnici resornih republičkih ministarstava, kao i evropski i lokalni eksperti za ovu oblast. Pokriveni su putni i troškovi smeštaja na bazi punog pansiona za sve učesnike. Posle plenarnih sesija na kojima su eksperti prezentovali svoja iskustva u primeni ovog sistema učesnici su podeljeni u radne grupe u skladu sa sadržajem njihovih predmeta. Oformljene su sledeće radne grupe:

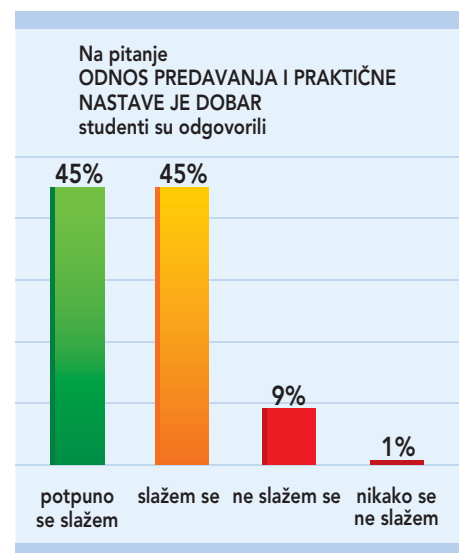

- Medicina
- Društvene nauke i umetnost
- Prirodne nauke
- Mašinstvo, tehnologija i zaštita životne sredine
- Elektrotehnika

Poslednjeg dana seminara predstavnici svih radnih grupa prezentovali su zaključke koji ujedno predstavljaju i preporuke kada je primena ECTS sistema na domaćim univerzitetima u pitanju.

CDP+ program sam po sebi ne bi bio dovoljan ukoliko ne bi bio fokusiran na principe Bolonjske deklaracije. Upravo to je bio razlog organizovanja ovog seminara čija tema predstavlja jedan od ključnih aspekata bolonjskog procesa. Dodajmo i to da smo uvereni da je sam termin održavanja veoma srećno odabran, budući da je seminar organizovan neposredno posle konferencije u Bergenu, i to u trenutku kada Zakon o univerzitetu u Crnoj Gori već daje prve pozitivne rezultate, dok Zakon o univerzitetu u Srbiji tek što nije usvojen.

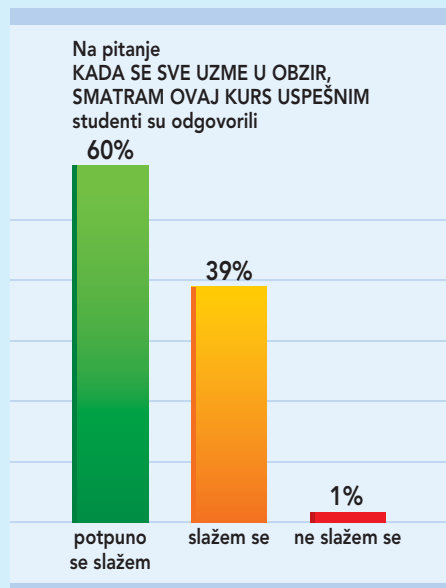
Naglašavamo da se sve neophodne informacije o ovom događaju (uključujući agendu, spisak učesnika, spisak predavača, prezentacije eksperata, zaključci radnih grupa, evaluacije

učesnika, detaljne informacije o ECTS i fotografije sa skupa) mogu naći na sajtovima beogradske i podgoričke kancelarije WUS Austria. Imajući u vidu sjajne rezultate planiramo da i u budućnosti organizujemo ovakve seminare.

f) ceremonija proglašenja najboljeg CDP+ projekta

Povodom uspešne realizacije CDP+ programa za 2004-05 beogradska kancelarija WUS Austria organizovala je koktel za sve učesnike u tom programu (predavači svih podržanih predmeta, dekani onih fakulteta čiji su projekti u ovom ciklusu podržani, rektori ili pred-

stavnici rektorata svih državnih univerziteta u Srbiji, predstavnici resornih ministarstava Vlade Republike Srbije, kao i predstavnici donatora). Koktel je održan u Beogradu, 20. januara 2006. u sali opštine Novi Beograd. Ovom prilikom proglašen je i sa EUR 500,00 nagradjen najbolji CDP+ projekat za Srbiju u ovom ciklusu. Prilikom izbora najboljeg projekta u obzir su uzeti svi relevantni faktori (rang-lista na selekcionoj komisiji, broj bodova nakon srednjoročnog izveštaja, finalni monitoring, kao i celokupna saradnja sa našom kancelarijom tokom implementacije projekta). Kada se sve ovo ima u vidu, najbolji CDP+ projekat za Srbiju u okviru ciklusa 2004-05 bio je CDP+ 141-2004 „Rapid Prototyping“, koordinatora Nenada Grujovića sa Mašinskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu. Slična ceremonija je

održana i u Podgorici, a za najbolji projekat sa Univerziteta Crne Gore proglašen je CDP+ 212 - 2004 koordinatora Radoslava Stojanovića (ETF Podgorica).

3. IZVEŠTAVANJE I EVALUACIJA

Pored već pomenutog srednjoročnog izveštaja (koji je između ostalog podrazumevao i apstrakt skripte) koordinatori svih podržanih projekata bili su u obavezi da u određenom roku dostave i finalni izveštaj, koji je obuhvatao sve aktivnosti preduzete tokom implementacije projekta. Takođe je u slučajevima studijskog boravka u inostranstvu tražen kako izveštaj profesora koji je na boravio na relevantnoj instituciji, tako i izveštaj ovlašćenog predstavnika date institucije. Nakon implementacije svakog projekta predstavnici beogradske odnosno podgoričke kancelarije WUS Austria obišli su koordinate u cilju finalnog monitoringa. Tom prilikom konstatovano je da su sve predviđene aktivnosti u roku finiširane, kao i da je dostavljena sva neophodna dodatna dokumentacija (profakture i fakture za nabavku opreme i literature; računi za studijski boravak; potvrda fakulteta da je oprema primljena i instalirana; potvrda fakultetske biblioteke da je stručna literatura primljena i zavedena; potvrda fakultetske biblioteke da je 20 primeraka udžbenika primljeno i zavedeno; svi izveštaji i evaluacije).

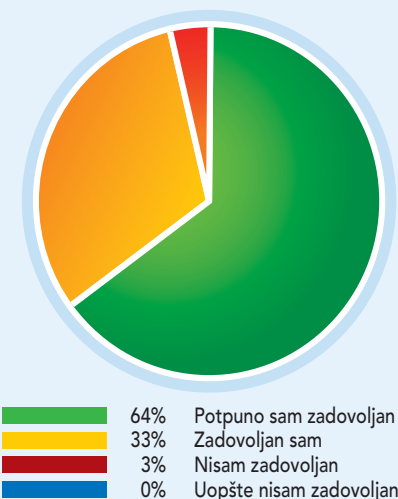
Budući da je reč o potpuno novom programu, od izuzetnog značaja nam je bio feedback od krajnjih korisnika, odnosno studenata koji su na ovaj način modifikovan/novouveden predmet pohađali. Zbog toga smo razvili sveobuhvatan evaluacioni formular koji su studenti popunjavali na kraju semestra, nakon odslušanog predmeta. Kao što se može zaključiti iz priloženih rezultata statističke obrade studentskih evaluacija, generalni utisak je više nego povoljan.

4. ZAKLJUČAK

Šta reći na kraju? Ispostavilo se da je ovako zamišljen i implementiran proces reforme više desetina predmeta na visokoškolskim institucijama u Srbiji i Crnoj Gori bio pun pogodak. Do ovog zaključka došli smo na osnovu finalnih izveštaja koordinatora, stručne recenzije evropskih evaluatora, stava donatora koji je odobrio nastavak programa do kraja akademske 2006-07 godine, kontakata sa predstavnicima rektorata državnih univerziteta i predstavnicima državne uprave, i poslednje, ali ne i najmanje važno, na osnovu rezultata studentske evaluacije.

Koristimo ovu priliku da se zahvalimo svima koji su konkurisali u okviru CDP + programa na interesovanju za naš konkurs i na trudu uloženom u pripremi aplikacija.

UKUPNA OCENA CDP+ PROGRAMA

Predavačima podržanih predmeta zahvaljujemo se na uložnim naporima i sjajnoj saradnji na realizaciji zajedničkog cilja. Posebno se zahvaljujemo predstavnicima Rektorata Univerziteta u Novom Sadu, Ministarstva nauke i zaštite životne sredine Republike Srbije, Mašinskog fakulteta u Kragujevcu, FTN i PMF u Novom Sadu, FZR, Elektronskog i Medicinskog fakulteta u Nišu i RGF, Hemijskog i Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu za ispoljenu kooperativnost i pomoć u svakom trenutku implementacije programa.

Kada smo celu ovu priču počinjali, predviđeni indikator progresa bio je 70 procenata uspešno implementiranih projekata. Na kraju se ispostavilo da je taj procenat 98 (!). Pa ako je to već tako, i ako su sve zainteresovane strane ne samo pokazale zadovoljstvo postignutim rezultatima već i demonstrirale spremnost da se realizacija programa ovog tipa nastavi i u godinama koje su pred nama, verujemo da smo u pravu kada mislimo da smo uradili dobar posao. Šta mislite vi?

Dušan Bugarski,
WUS Austria Beograd
Zamenik šefa kancelarije

P.S. Zahvaljujemo se kolegi Goranu Drakulu, zameniku šefa podgoričke kancelarije WUS Austria na pomoći u realizaciji ovog izveštaja.

Personal beogradske kancelarije WUS Austria želi ovom prilikom da se seti profesora Vladana Desnice (CDP+ 104/2004), sa Fakulteta tehničkih nauka, Novi Sad, tragično preminulog 2005. godine.

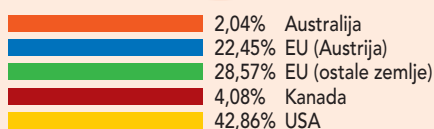
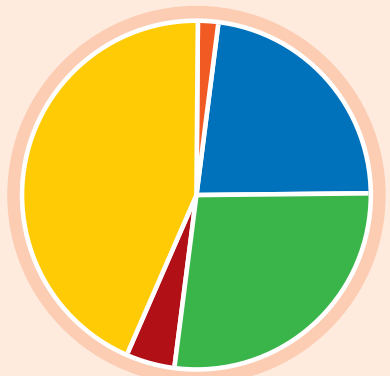
Brain Gain Program 2004/2005

Svako ko je ikad imao bilo kakav kontakt sa nekom domaćom visokoškolskom institucijom svestan je razarajućih posledica koji je na našim univerzitetima imao proces odliva mozgova (tzv. *brain drain process*). Relevantni zvanični podaci govore da je našu zemlju od 1991. do danas napustilo više desetina hiljada fakultetski obrazovanih građana, od čega je značajan procenat univerzitetskih saradnika, istraživača, asistenata i profesora, te da taj proces još uvek nije završen. Jedna od logičnih posledica ovog fenomena jeste i neizbežni pad kvaliteta nastave na domaćim univerzitetima. Mišljenja smo da bilo kakva ozbiljna reforma visokog školstva nije zamisliva ukoliko se ne obrati pažnja i na ovaj problem.

Imajući gore navedeno u vidu, WUS Austrija je koncipirala tzv. Brain Gain Program. Ideja je bila da se, koliko god je to u okvirima naših mogućnosti, saniraju posledice *brain drain* procesa. Osmislili smo projekat koji bi pružio mogućnost našim ljudima koji su iz ovih ili onih razloga bili prinuđeni da svoje akademske karijere nastave u inostranstvu održe seriju predavanja studentima na svojim matičnim institucijama. Na ovaj način svi su na dobitku: studenti, jer dobijaju priliku da slušaju predavanja kakva slušaju i njihove inostrane kolege, fakulteti, jer pored institucionalne saradnje sa fakultetom sa kojeg dolazi gostujući predavač imaju mogućnost da osavremenjivanjem podignu kvalitet nastave, ali i gostujući predavači, jer im se pored prilike da se makar na kratko vrate u domovinu pruža i mogućnost očuvanja kakvog - takvog linka sa matičnom institucijom.

Oglašavanje: neposredno po potpisivanju Ugovora o donaciji Republike Austrije univerzitetima u Srbiji i Crnoj Gori, svi programi, uključujući i Brain Gain Program (BGP),

PREGLED REALIZOVANIH BGP PROGRAMA U ODNOSU NA ZEMLJU BORAVKA GOSTUJUĆIH PREDAVAČA

oglašeni su na web - prezentacijama kancelarija WUS Austria u Beogradu i Podgorici, zatim u dnevnoj štampi (listovi *Politika*, *Danas* i *Pobjeda*), a detaljna informacija poslata je rektoratima svih državnih univerziteta i dekanatu svakog fakulteta u Srbiji i Crnoj Gori. Na sajtu su postavljene i instrukcije i aplikacioni formular. Takođe je formirana baza podataka u koju se registruju kako predstavnici fakulteta, tako i gostujući predavači u za to predviđenim sekcijama, sa svim relevantnim podacima o predavanjima.

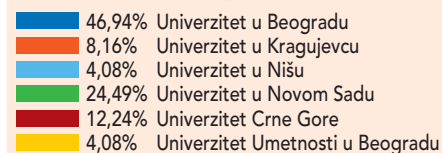
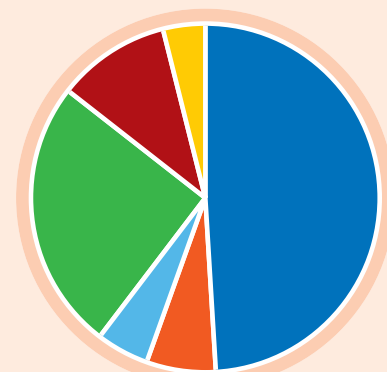
Aplikaciona procedura: U obzir za konkurisanje dolazili su predavači sa visokoškolskih institucija bilo gde u svetu. Uslov je bio da imaju ili su nekada imali državljanstvo SCG. Takođe, budući da smo austrijski servis, a u cilju jačanja saradnje između domaćeg i austrijskog visokog školstva, pravo konkurisanja imali su i predavači sa austrijskih univerziteta bez obzira na državljanstvo. Imajući u vidu specifične potrebe pojedinih fakulteta (uglavnom tehničkih), dozvoljeno je bilo konkurisanje stručnjacima koji su zaposleni u relevantnim firmama, kompanijama ili istraživačkim institutima. Predavanja u okviru BGP mogla su biti održana isključivo u toku trajanja semestara na našim univerzitetima. Održavanje seminara ili letnjih škola nije podržavano u okviru ovog programa.

Kancelarijama WUS Austria u Beogradu i Podgorici trebalo je dostaviti detaljno popunjen, potpisan i overen aplikacioni formular, uz CV predavača. Formular su popunjavali predstavnici dekanata fakulteta na kojima je trebalo da se održi serija predavanja, i dostavljali nam u za to predviđenom roku (najkasnije tri nedelje pred početak predviđenog kursa).

U obzir su dolazili boravci u trajanju od jedne do najduže tri nedelje. WUS Austria je pokrivala putne troškove gostujućih predavača (maksimalno EUR 800) i troškove njihovog honorara (EUR 500 nedeljno). Od fakulteta se očekivalo da predavačima obezbedi smeštaj (u praksi se ispostavilo da je najveći broj njih već imao organizovan smeštaj kod porodice, rodbine ili prijatelja).

Selekciona procedura: selekzione komisije su organizovane periodično. U Srbiji ih je organizovano ukupno 5 (sa 43 podržane aplikacije) a u Crnoj Gori 4 (sa 6 podržanih aplikacija) - za detaljnije informacije v. priloženu tabelu. U principu su podržane skoro sve pristigle prijave (odbijeno ih je samo nekoliko iz različitih razloga: neprihvatljiv termin održavanja predavanja, tokom novogodišnjih praznika, apliciranje samo nekoliko dana pred predviđeni kurs, gostujući predavač koji nema nikakve veze niti sa našom zemljom niti sa Austrijom, i sl.). Izveštaji sa svih selekcionih komisija dostupni su na sajtovima beogradske i podgoričke kancelarije WUS Austria.

PREGLED REALIZOVANIH BGP PROGRAMA PO UNIVERZITETIMA

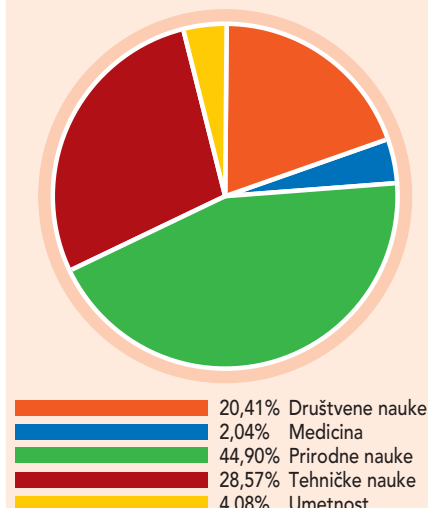
Izveštavanje i evaluacija: nakon održanih predavanja, svaki gostujući predavač bio je u obavezi da podnese izveštaj, a to isto se očekivalo i od predstavnika fakulteta na kojem su predavanja održana. Pored ova dva dokumenta, neophodno je bilo dostaviti i spisak studenata koji su predavanja slušali, kao i popunjene studentske evaluacione formulare (rezultate statističke obrade studentskih evaluacija možete pogledati u prilogu).

Brain Gain Program 2004/5 for the Universities of Serbia

BGP No. (No. of the Project)	Host University	Host Faculty	Host Department	Applicant	Guest Lecturer	Email of the Guest Lecturer	Home Institution	Position
001/2004	Niš	Electronic Engineering	Microelectronics	Gradimir Milovanović	Zoran Stamenković	stamenko@ihp-microelectronics.com	IHP-Innovations for High Performance Microelectronics, Frankfurt, Germany	System Designer
002/2004	Kragujevac	Science	Chemistry	Rastko Vukićević	Jean-Pierre Đukić	djukic@chimie.u-strasbg.fr	University Louis Pasteur, Faculty of Chemistry, Strasbourg, France	Senior Researcher
003/2004	Belgrade	Philosophy	Archaeology	Živko Mikić	Dušan Borić	db2128@columbia.edu	Columbia University, Department of Anthropology, New York, USA	Adjunct Assistant Professor
004/2004	Novi Sad	Philosophy	University Center for Gender Studies	Svenka Savić	Ana Dević	devic@ps.au.dk	University of Aarhus, Faculty of Political Science, Department of Sociology, Denmark	Associate Professor
005/2004	Belgrade	Biology	Institute for Physiology and Biochemistry	Pavle Andus	Dejan Zečević	dejan.zecevic@yale.edu	Yale University, School of Medicine, Department of Cellular and Molecular Physiology, New Haven, USA	Research Professor
006/2004	Belgrade	Biology	Institute for Physiology and Biochemistry	Pavle Andus	Željko Džakula	zd@accelrys.com	Accelrys inc, Department of Computational Proteomics, San Diego, USA	Principal Scientist
007/2004	Belgrade	Biology	Institute for Physiology and Biochemistry	Pavle Andus	Marina Marjanović	cfmm@eiu.edu	Eastern Illinois University, Department of Biological Sciences, Charleston, USA	Associate Professor
008/2004	Belgrade	Biology	Institute for Physiology and Biochemistry	Pavle Andus	Dragoslava Živadinović	ddzivad@utmb.edu	University of Texas Medical Branch, Department of Human Biological Chemistry and Genetics, Galveston, USA	Research Scientist
009/2004	Belgrade	Biology	Institute for Physiology and Biochemistry	Pavle Andus	Svetlana Stepanović	svetlana.stepanovic@vanderbilt.edu	Vanderbilt University Medical Center, Department of Anesthesiology, Nashville, USA	Research Coordinator
010/2004	Belgrade	Biology	Institute for Physiology and Biochemistry	Pavle Andus	Nada Zečević	nzecevic@neuron.uchc.edu	University of Connecticut, Medical School, Department of Neuroscience, Farmington, USA	Assistant Professor
011/2004	Novi Sad	Science	Biology and Ecology	Predrag Radišić	Jaeger Siegfried	siegried.jaeger@polleninfo.org	Medizische Universitaet, Medical School, Department ENT/ORL, Vienna, Austria	Assistant Professor
012/2004	Belgrade	Physics	Physics	Milan Knežević	Leonardo Golubović	lgolub@larry.wvnet.edu	West Virginia University, Eberly College of Arts and Sciences, Physics Department, Morgantown, USA	Associate Professor
013/2004	Niš	Medicine	Institute of Rheumatology	Bijana Miljković Selimović	Meinrad Peterlik	meinrad.peterlik@meduniwien.ac.at	Medical University of Vienna, Department of Pathophysiology, Vienna, Austria	Professor and Head
014/2004	Novi Sad	Technical Sciences	Industrial Engineering and Management	Ilija Čosić	Branko Katalinić	katalinic@mail.ift.tuwien.ac.at	Technische Universitaet Wien, Department for Production Engineering, Vienna, Austria	Head of Intelligent Manufacturing Systems
015/2004	Novi Sad	Science	Biology and Ecology	Dragan Radnović	Miroslav Gantar	gantarm@fiu.edu	Florida International University, Department of Biological Sciences, Miami, USA	Research Scientist/ Adjunct Professor
016/2004	Novi Sad	Faculty of Civil Engineering in Subotica	-	Petar Santrač	Ruža Ostrogonac-Šešerko	rose@civil.uwa.edu.au	University of Western Australia, Faculty of Engineering, Computing and Mathematics, Department of Civil Engineering, Shenton Park, Australia	Lecturer
017/2004	Novi Sad	Technical Sciences	Industrial Engineering and Management	Ilija Čosić	Vedran Kordić	kordic@mail.ift.tuwien.ac.at	Vienna University of Technology, Faculty of Mechanical Engineering, Institute for Production, Vienna, Austria	Project Leader
018/2004	Belgrade	Philosophy	Philosophy	Mašan Bogdanovski	Nebojša Kujundžić	nkujundzic@upej.ca	University of Prince Edward Island, Department of Philosophy, Charlottetown, Canada	Associate Professor and Chair
019/2004	Belgrade	Philosophy	History	Danijela Stefanović	Helmut Satzinger	helmut.satzinger@chello.at	Universitaet Wien, Philosophische Fakultat, Institut fuer Aegyptologie, Vienna, Austria	Ausserordentlicher Professor (Univ.-Doz.)
020/2004	Novi Sad	Technical Sciences	Industrial Engineering and Management	Ilija Čosić	Guenter Fuernsinn	fuernsinn@festo.at	Festo G.m.b.H, Vienna, Austria	President of Supervisory Board
021/2004	Novi Sad	Science	Biology and Ecology	Dragan Radnović	Ivica Tamaš	ivica.tamas@molbio.su.se	Stockholm University, Department of Molecular, Biological and Functional Genomics, Stockholm, Sweden	Postdoc.
022/2004	Belgrade	Geography	Spacial Planning	Borislav Stojkov	Werner Kvarda	freiraum@boku.ac.at	Bodenkultur Universitaet, Institut fuer Freiraumgestaltung und Landschaftspflege, Vienna, Austria	Professor
023/2004	Kragujevac	Tehcnical Faculty in Čačak	Computer Engineering and Control	Siniša Randić	Emil Jovanov	jovanov@ece.uah.edu	University of Alabama, College of Engineering, Department of Electrical and Computer Engineering, Huntsville, USA	Associate Professor
024/2004	Belgrade - Arts	Drama	Group for Polymedia Art, Interdisciplinary Postgraduate Studies	Vladan Radovanović	Aleksandra Dulić	adulic@sfu.ca	Simon Fraser University, Faculty of Computing Arts and Design Sciences, School for Interactive Arts and Technology, Vancouver, Canada	Lecturer
025/2004	Belgrade	Philosophy	Psychology	Svetlana Čizmić	Zlatko Bodrožić	bodrozic@web.de	University of Helsinki, Faculty of Behavioural Sciences, Center of Activity Theory and Developmental Work Research, Helsinki, Finland	Researcher/Ph.D. Candidate
026/2004	Belgrade - Arts	Music	-	Milan Mihajlović	Snežana Stamenković	sneskica@aol.com	Staatliche Hochschule fuer Musik und Darstellende Kunst, Gesang, Mannheim, Germany	Professin fuer Gesang und Literatur

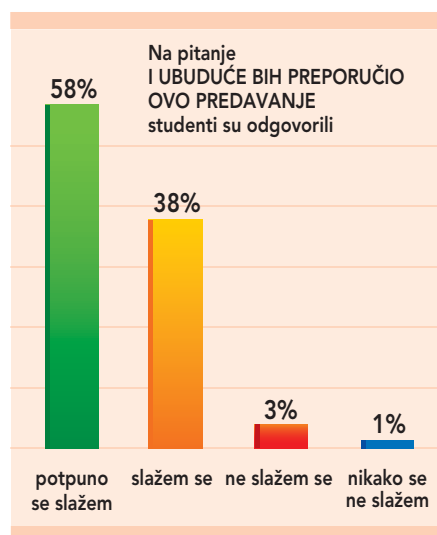
Lecture Period		Teaching Language	Name of the Course
Beginning	End		
December 13, 2004	December 24, 2004	Serbian/English	SoC Design at a Glance
November 15, 2004	November 20, 2004	English	Elements of Organo-transition-metal Chemistry
December 1, 2004	December 17, 2004	Serbian	Analytical Approaches to Mortuary Practices in Archaeology and Anthropology
January 14, 2005	January 28, 2005	Serbian	Globalization, Gender and Popular Culture
October 8, 2004	October 15, 2004	Serbian	Brain Development
October 13, 2004	October 18, 2004	Serbian	Comparative Protein Modeling
October 9, 2004	October 15, 2004	Serbian	Termophysiology and Termoregulation
December 15, 2004	December 17, 2004	Serbian	Membrane Estrogen Receptors and Signal Transduction
October 14, 2004	October 19, 2004	Serbian	Insights into the Role of Ion Channels in Cardiac Arrhythmias
October 8, 2004	October 15, 2004	Serbian	Neurobiology
February 20, 2005	February 26, 2005	English	Environmental Protection
December 18, 2004	December 30, 2004	Serbian	Modern Physics of Bio-molecular Materials
December 7, 2004	December 11, 2004	English	The Importance of Calcium and Vitamin D for the Prevention of Skeletal Malignant Autoimmune and Metabolic Diseases
March 27, 2005	April 16, 2005	English/German	Intelligent Manufacturing Systems
POSTPONED DUE TO ILLNESS OF THE LECTURER			
April 11, 2005	April 15, 2005	Serbian	Selected Topics in Microbial Ecology
December 5, 2004	December 24, 2004	English/Serbian	Engineering Structures
February 14, 2005	March 5, 2005	Serbian/German	Intelligent Manufacturing
April 25, 2005	May 6, 2005	Serbian	Introduction to Philosophy of Technology
February 13, 2005	February 20, 2005	English	Nubia - an Overview of its History ca. 1500 BC-1500 AD
May 6, 2005	May 12, 2005	English/German	The Balanced Scorecard (BSC) as a Management Tool for Implementation of Strategic Tasks into Operational Issues
April 11, 2005	April 15, 2005	Serbian	Genomics
March 16, 2005	March 21, 2005	English	Responsible Use of Land Use and Regional Development
May 24, 2005	May 27, 2005	Serbian	Low Power System Design
May 15, 2005	May 29, 2005	Serbian	The Use of Computer Technology in the Area of Polymedia Art
March 17, 2005	April 4, 2005	Serbian	Organizational Development and Change - an European Perspective
September 1, 2005	September 21, 2005	Serbian/English/German	Singing and Modern Performing Practice (Song, Oratorio, Opera)
POSTPONED			

PREGLED REALIZOVANIH BGP PROGRAMA PO FAKULTETIMA

ZAKLJUČAK

Složit ćemo se da nekoliko desetina implementiranih projekata ovog tipa predstavlja samo kap u moru potreba fakulteta uzrokovanih katastrofalnim posledicama procesa odliva mozgova. Međutim, želimo da ukažemo na jedan drugi mogući ugao posmatranja ovog fenomena. Činjenica je da je više hiljada naših studenata imalo prilike da sluša svoje starije kolege, koji su svoja predavanja držali na način u dlaku isti kao i na fakultetima u inostranstvu. Činjenica je da je u nekim slučajevima gostujuće predavanje podržano u okviru BGP programa imalo i zapaženu medijsku podršku (Časlav Brukner, Zlatko Bodrožić...) i bilo povod za iniciranje rasprava na temu problema odliva mozgova. Činjenica je da je program predstavljen na nekoliko međunarodnih skupova i da je od stručne javnosti dobio samo pohvale. Činjenica je i da su krajnji korisnici (studenti, ali i asistenti, a u nekim slučajevima i drugi profesori i predstavnici šireg akademskog, naučnog, i, što je posebno važno napomenuti, privrednog okruženja), više nego zadovoljni postignutim. Činjenica je i da je donator imajući u vidu sve ove pozitivne impulse doneo odluku da

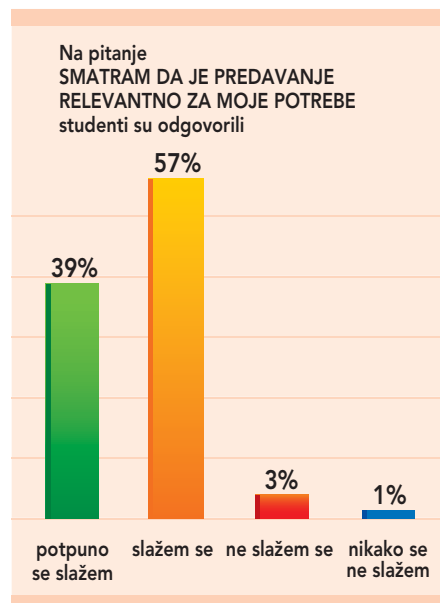
Brain Gain Program 2004/5 for the Universities of Serbia

BGP No. (No. of the Project)	Host University	Host Faculty	Host Department	Applicant	Guest Lecturer	Email of the Guest Lecturer	Home Institution	Position
027/2004	Kragujevac	Science	Chemistry	Rastko Vukićević	Nešo Šojić	sojic@enscpb.fr	University of Bordeaux I, ENSCPB, Department of Chemistry, Bordeaux, France	Associate Professor
028/2004	Novi Sad	Science	Biology and Ecology	Silvana Andrić	Ksenija Jovanović	jovanovk@ninds.nih.gov	NINDS, NIH, Laboratory of Neural Control, Bethesda, USA	Research Fellow
029/2004	Novi Sad	Technical Sciences	Computer Engineering and Computer Communication	Vladimir Kovačević	Miodrag Temerinac	temerina@micronas.com	MICRONAS G.m.b.H, Department of Research and Development, Freiburg, Germany	Manager, R&D Relations
030/2004	Belgrade	Philosophy	Psychology	Dejan Lalović	Jelena Havelka	j.havelka@kent.ac.uk	University of Kent, Faculty of Social Sciences, Department of Psychology, Canterbury, UK	Lecturer
031/2004	Belgrade	Electrical Engineering	Computer Engineering and Information Technology	Jovan Đorđević	Aleksandar Milenković	milenska@ece.uah.edu	University of Alabama, College of Engineering, Department of Electrical and Computer Engineering, Huntsville, USA	Assistant Professor
032/2004	Belgrade	Philology	General Linguistics	Vesna Polovina	Vladimir Žegarac	vladimir.zegarac@luton.ac.uk	University of Luton, LSB, Department of Language and Communication, Luton, UK	Senior Lecturer
033/2004	Belgrade	Physical Chemistry	Biochemistry	Vera Dondur	Slobodan Macura	macura@mayo.edu	Mayo Clinic, Mayo College of Medicine, Department of Biochemistry, Rochester, Minnesota, USA	Professor
034/2004	Belgrade	Biology	Physiology and Biochemistry	Gordana Matic	Aleksandra Čvoro	acvoro1@itsa.ucsf.edu	University of California, School of Medicine, Department of Obstetrics, Gynecology and Reproductive Science, San Francisco, USA	Post-doctoral Fellow
035/2004	Belgrade	Faculty of Teachers' Training	Methodology of Arts and Art Subjects	Nevena Hadži-Jovančić	Jelena Stojanović	js227@cornell.edu	Cornell University, Department of History of Art and Archeology, Ithaca, New York, USA	Professor
036/2004	Belgrade	Philosophy	Psychology	Ivana Petrović	Aleksandra Janković	aleksand@umich.edu	University of Michigan, Center for Behavioral and Decision Sciences in Medicine, Department of Internal General Medicine, Ann Arbor, Michigan USA	Research Associate
037/2004	Novi Sad	Science	Physics	Ištvan Bikit	Želimir Đurčić	zdzurcic@nevis.columbia.edu	Columbia University, Nevis Labs, Physics Department, Irvington, New York, USA	Post-doctoral Researcher
038/2004	Belgrade	Mechanical Engineering	Bioengineering	Đuro Koruga	Dimitrije Stamenović	dimitrij@engc.bu.edu	Boston University, College of Engineering, Department of Biomedical Engineering, Boston, Massachusetts, USA	Associate Professor
039/2004	Kragujevac	Mechanical Engineering	Applied Mechanics	Miroslav Živković	Boris Jerenić	jerenic@ucdavis.edu	University of California, Department of Civil and Environmental Engineering, Davis, California, USA	Associate Professor
040/2004	Belgrade	Forrestry	Landscape Architecture	Jasminka Cvejić	Richard Stiles and Dragana Djapa	richard.stiles@tuwien.ac.at	Vienna University of Technology, Faculty of Architecture and Planning, Department of Urban Design and Landscape Architecture, Vienna, Austria	R. Stiles - Professor, D. Djapa - Ph.D. student
041/2004	Novi Sad	Science	Biology and Ecology	Ljiljana Vapa	Nenad Bukvić	nenadbukvic@virgilio.it	Università degli Studi di Bari, Facoltà di Medicina e Chirurgia, Sezione di Genetica Medica, Bari, Italy	Professor
042/2004	Belgrade	Physical Chemistry	Biochemistry	Vera Dondur	Saša Antonijević	sasa.antonijevic@epfl.ch	Ecole Polytechnique Federale de Losanne (EPFL), Institute des Sciences et Ingenierie Chimiques (ISIC), Losanne, Switzerland	Research Fellow
043/2004	Belgrade	Biology	Physiology and Biochemistry	Pavle Andus	Ivana Kotević	ivana.kotevic@pki.unibe.ch	University of Bern, School of Medicine, Institute of Pharmacology, Bern, Switzerland	Postdoctoral Fellow and Researcher

Brain Gain Program 2004/5 for the University of Montenegro

BGP No. (No. of the Project)	Host University	Host Faculty	Host Department	Applicant	Guest Lecturer	Email of the Guest Lecturer	Home Institution	Position
201/2004	Montenegro	Electrical Engineering	Power Systems	Radovan Stojanović	Dejan Karadaglić	dejan.karadagic@st-andrews.ac.uk	University of St Andrews, Bute Medical school, United Kingdom	Research Fellow
202/2004	Montenegro	Economy	Foreign Economics	Sonja Bjeletić	Ljubiša Adamović	ladamovic@garnet.acns.su.edu	Florida State University, Faculty of Social Sciences, Economics dpt	Professor and Head
203/2004	Montenegro	Electrical Engineering	Power Systems	Srdan Stankovic	Jelena Kovačević	jelenak@cme.edu	University of Natural Resources and Applied Life Sciences, Vienna	Professor
204/2004	Montenegro	Science	Biology	Danijela Stesević	Helmut Mayhofer	helmut.ayrhofer@uni-graz.at	Institut für Pflanzenwissenschaften Karl-Franzens-Universität Graz Holteigasse 6 A-8010 Graz Österreich	Professor
205/2004	Montenegro	Electrical Engineering	Electronics	Gojko Joksimović	Bernhard Pelikan	bernhard.pelikan@boku.ac.at	University of Natural Resources and Applied Life Sciences, Vienna	Professor and Head
206/2004	Montenegro	Electrical Engineering	Power Systems	Zdravko Uskoković	Dušan Petranović	csedushan@aol.com	Santa Clara University, San Francisco, USA	Professor

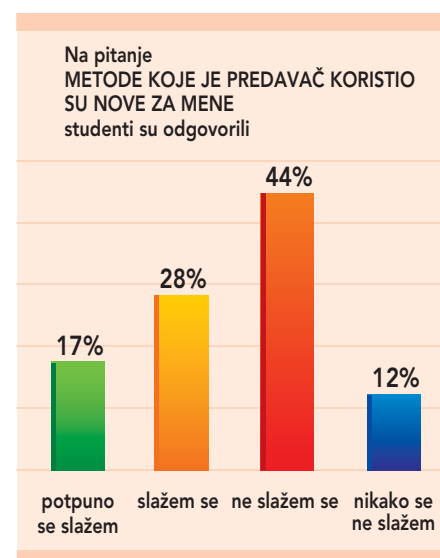
Lecture Period		Teaching Language	Name of the Course
Beginning	End		
April 18, 2005	April 22, 2005	English/Serbian	Bioelectrochemistry
May 8, 2005	May 12, 2005	Serbian	Basic Principles in Locomotion
February 25, 2005	March 11, 2005	Serbian/English	DSP Architectures and Algorithms II
POSTPONED			
April 11, 2005	April 22, 2005	Serbian/English	Memory and Thinking
May 8, 2005	May 12, 2005	Serbian	Computer Architecture and Organization
May 3, 2005	May 8, 2005	Serbian	Relevant Theoretic Approach to Semantics and Pragmatics
April 23, 2005	April 28, 2005	Serbian	Nuclear Magnetic Resonance (NMR) in Biomedical Research
May 12, 2005	May 16, 2005	Serbian	Regulation of Transcriptional Depression by Estrogene Receptors
May 23, 2005	June 3, 2005	Serbian	Museum as an Object of a Critical Investigation: Art, Artists, Audiences and Institution
May 9, 2005	May 16, 2005	Serbian	Medical Decision Making - Development of Subjective Numerous Scale
May 22, 2005	June 4, 2005	Serbian	Neutrino Oscillations
June 14, 2005	June 25, 2005	Serbian/English	Advanced Studies in Biomolecular Mechanics
June 6, 2005	June 10, 2005	Serbian	Advanced Topics in Communicational Geomechanics
May 23, 2005	May 27, 2005	English/Serbian	European Cooperation in Landscape Architecture Education
May 18, 2005	May 23, 2005	Serbian	Medical Genetics in Practice - Prenatal and Postnatal Diagnostics
September 28, 2005	September 30, 2005	Serbian/English	Short Range Order in Solids by NMR Spectroscopy
September 17, 2005	September 24, 2005	English	Confocal Microscopy

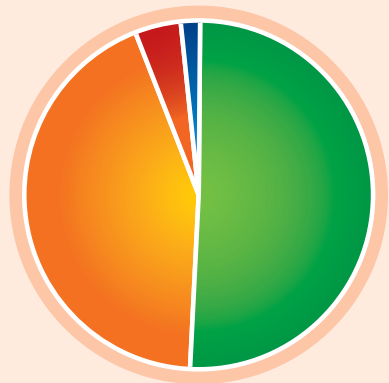
se program produži do kraja akademske 2006/07 godine. Činjenica je i da su ova predavanja u velikom broju slučajeva predstavljala između ostalog i temelj buduće saradnje dve institucije. Činjenica je, takode, i da su kao jedan od rezultata gostujućih predavanja u okviru našeg programa nastale čak i nove katedre na pojedinim fakultetima (Dimitrije Stamenović na Mašinskom fakultetu u Beogradu). Krajnji cilj ovakvog jednog programa nije i ne može biti vraćanje gostujućih predavača „za stalno“, ali ukoliko i to bude jedan od rezultata niko neće biti srećniji od nas.

Koristimo ovu priliku da se zahvalimo predstavnicima svih fakulteta sa kojima smo u okviru ovog programa saradivali, kao i svim gostujućim predavačima (a dolazili su bukvalno od Aljaske do Australije). Posebno bismo želeli da izdvojimo FMU Univerziteta umetnosti u Beogradu, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, Centar za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerziteta u Novom Sadu, kao i Građevinski fakultet u Subotici. Primeri ostvarenih rezultata na ovim fakultetima učvršćuju nas u uverenju da smo bili na dobrom putu kada smo koncipirali ovakav program.

Lecture Period		Teaching Language	Name of the Course
Beginning	End		
March 21, 2005	April 1, 2005	Serbian	Applied Spectroscopy (Tutorial/Training Course)
May 1, 2005	May 7, 2005	Serbian	Globalization of World Economy
June 20, 2005	July 1, 2005	Serbian	Multiresolution Techniques and Applications
July 18, 2005	July 23, 2005	English	Methodology of lichenological investigation
May 30, 2005	June 5, 2005	English	European Water Framework Directive, Renewable Energy Law and Directive, Recent European Situation of Liberalization, the situation in Austria
Sep. 19, 2005	Sep. 30, 2005	Serbian	Design and Analysis of VLSI Integrated Circuits

UKUPNA OCENA BGP PROGRAMA

52%	Potpuno sam zadovoljan
38%	Zadovoljan sam
8%	Nisam zadovoljan
2%	Uopšte nisam zadovoljan

Na kraju, moramo dodati i to da jedna strana nevladina organizacija sa limitiranim sredstvima ne može na sebe preuzeti rešavanje problema odliva mozgova. To je posao države. Na nama je samo da predložimo način na koji se ta ogromna praznina koju je za sobom ostavio ovaj proces može makar premostiti. Pa ako nadležni organi počnu da se suočavaju sa ovim problemom, verovaćemo da je naš zadatak ispunjen. A do tada, činićemo sve što je u našim skromnim mogućnostima (skromnim, svakako, u odnosu na realne potrebe univerziteta i pokazano interesovanje, a nikako u odnosu na finansijska sredstva koje ovakav program podrazumeva) da i na ovaj način podignemo kvalitet nastave na našim fakultetima.

Dušan Bugarski,
WUS Austria Beograd
Zamenik šefa kancelarije

P.S. Zahvaljujemo se kolegi Goranu Drakulu, zameniku šefa podgoričke kancelarije WUS Austria na pomoći u realizaciji ovog izveštaja.

Tokom 2004/05 WUS Austria je uz finansijsku podršku Austrijske agencije za razvoj (ADA - *Austrian Development Agency*) implementirao prvu fazu Programa za razvoj elektronskog učenja za Srbiju i Crnu Goru pod nazivom: eLTF - eLearning Task Force, u cilju stvaranja saradničkog okruženja između akademske zajednice i interesnih grupa u Srbiji i Crnoj Gori, što bi rezultiralo zajedničkom i standardizovanim pristupu razvoju ove oblasti.

Formirana je Radna grupa za razvoj elektronskog učenja (eLTF) koju čine predstavnici svih univerziteta. Radna grupa je pripremila dokument - Preporuke za razvoj elektronskog obrazovanja.

Srbija i Crna Gora nalazi se među onim zemljama čija obrazovna zajednica u proteklih nekoliko godina uživa intenzivnu podršku donatorskih organizacija. Iako ne možemo

tvrditi da su svi programi i projekti nastali kao rezultat ovog tipa saradnje pažljivo promišljeni i uspešno realizovani, postoji značajan broj pokrenutih inicijativa i ostvarenih rezultata koji se mogu svrstati u primere dobre prakse. Jedna od njih je svakako inicijativa koja vodi uspostavljanju centara za obrazovnu tehnologiju/razvoj obrazovanja na daljinu na univerzitetima u Srbiji i Crnoj Gori.

Iako je Srbija i Crna Gora bila izostavljena iz „velikog talasa“ razvoja obrazovanja na daljinu, tj. učešća u Phare programu, (*Phare Programme for Multi-country Co-operation in Distance Education*) i znatne finansijske podrške Evropske Unije, ne treba zanemariti aktivnosti stručnjaka koji rade na razvoju ove oblasti i njihova pojedinačna dostignuća na, kako državnim, tako i privatnim visokoškolskim institucijama i drugim organizacijama koje se bave obrazovanjem. Efekti tih pojedinačnih napora i dostignuća mogu se pojačati smeštanjem u okvir jednog programa nastalog kao rezultat saradnje između organizacije WUS Austria i državnih univerziteta u Srbiji i Crnoj Gori.

Po sličnom modelu od onoga koji je primenjen 1993. u zemljama Centralne i Istočne Evrope, tokom 2005. WUS Austria je izradio Studiju o spremnosti univerziteta u Srbiji i Crnoj Gori za uvođenje elektronski podržanog učenja sa namerom da se stekne uvid u stepen zainteresovanosti, spremnosti i opremljenosti za ovu vrstu nastave. Studija,

Program za razvoj elektronskog učenja na univerzitetima u Srbiji i Crnoj Gori eLearning Program

04

kao i diskusije na sastancima WUS Austria i predstavnika fakulteta ukazala je na postojanje određenih rezultata u primeni elektronskog učenja kao i interesovanja za dalji razvoj ove oblasti. Međutim, konstatovano je i da Savet za razvoj elektronskog učenja i obrazovanja na daljinu ili neko slično radno telo, koje bi se moglo pojaviti kao partner u formiranju centara i pripremi programa podrške, na nivou univerziteta nije uspostavljeno.

U cilju prevazilaženja problema „institucionalne praznine“, na seminarima održanim početkom 2005. godine u Beogradu i Podgorici pristupilo se formiranju dvije Radne grupe za razvoj elektronskog učenja (*eLearning Task Force - eLTF*): eLTF Serbia i eLTF Montenegro. eLTF Serbia je formiran tako što je svih pet univerziteta u Srbiji delegiralo po dva predstavnika, a eLTF Crna Gora tako što je Univerzitet Crne Gore delegirao sedam članova, čime su stečeni određeni uslovi za kontinuiran rad. Iako su univerziteti pokazali određen stepen

kašnjenja u proceduralnom smislu to nije bio slučaj sa angažmanom njegovih zaposlenih - članova ove Radne grupe. Stoga su ostvareni sledeći rezultati:

1. Na Cetinju je 2. jula 2005. održan sastanak na kome je Radna grupa pripremila Preporuke za razvoj eObrazovanja što je predstavljalo osnov za pripremanje projekata i apliciranje za sredstva za osnivanje centara.
2. Pripremljeni su projekti za osnivanje centara za obrazovnu tehnologiju/razvoj obrazovanja na daljinu (eLearning Centres) u Beogradu, Kragujevcu, Nišu, Novom Sadu i Podgorici.

Univerzitetski timovi pripremili su projektnu dokumentaciju, obezbedili prostorije za centre, imenovali koordinate centara. Definisani opisi delatnosti centara se razlikuju u zavisnosti od lokalnih potreba akademskog okruženja. Ipak, kao zajedničke elemente možemo izdvojiti:

- Pružanje podrške zaposlenima na univerzitetu, na prvom mestu univerzitetskim nastavnicima i studentima, zaposlenima na ostalim nivoima obrazovanja, zaposlenima u privredi i javnoj administraciji u primeni elektronskog učenja,
- Organizacija seminara i stručnih skupova,
- Regionalna i saradnja sa EU,
- Razmena informacija,
- Izrada dokumentata i nastavnih materijala,
- Promotivne aktivnosti.

Preporuke i projektna dokumentacija služili su kao osnov da univerziteti dobiju finansijsku podršku za nabavku određene opreme i softvera. Prema ocenama donatora (*ADA-Austrian Development Agency*) preporuke su dobro urađene i dobijena su sredstava za osnivanje 5, a ne kako je prvobitno planirano 3 univerzitetska centra. Takođe, stvoreni su uslovi za nastavak saradnje WUS Austria i univerziteta i u narednom periodu.

Osnovni podaci o novoformiranim Centrima:

- eLearning centar Univerziteta u Beogradu (eLearning Department as part of the Centre

for Strategic Management) nalazi se u zgradi Rektorata, Studentski trg 1. Koordinator ovog centra su Ratimir Drakulić i Miloš Bajčetić.

- eLearning centar Univerziteta u Novom Sadu (University of Novi Sad eLearning Centre - UNSeLC) nalazi se u univerzitetskom kampusu, Trg Dositeja Obradovića 6. Koordinator centra je Branko Milosavljević.

- eLearning centar Univerziteta u Kragujevcu (Mobile eLearning Centre) nalazi se na Mašinskom fakultetu u Kragujevcu. Koordinator centra je Nenad Grujović.

- eLearning centar Univerziteta u Nišu (University of Nis eLearning Centre) nalazi se u zgradi Univerziteta, Šumatovačka bb, 18000 Niš. Koordinator centra je Dragan Janković.

- eLearning centar Univerziteta u Podgorici nalazi se u prostorijama Centra Informacionog Sistema univerziteta Crne Gore, Cetinjski put bb, 81000 Podgorica. Koordinator centra je Božo Krstajić.

Za nabavku opreme i softvera u skladu sa potrebama univerziteta za svaki od centara WUS Austria je obezbedio sredstva u iznosu od 30.000 evra pri čemu su univerziteti učestvovali sa još po 20.000 evra.

Izvod iz Preporuka za razvoj eObrazovanja

Preporuke za unapređenje primene ICT u realizaciji studijskih programa na univerzitetima u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Preporuke) pripremljene su polazeći od složenosti delovanja savremenih društvenih procesa i odlika koje kreiraju stvarnost života i rada, kao što su:

- proces globalizacije,
- proces integracije i stepen njene ostvarenosti koji bi bio intenziviran nakon zaključivanja Sporazuma o stabilizaciji i asocijaciji sa Evropskom unijom,
- proces tranzicije, koji nakon promene bazične filozofije društvenog uređenja uslovljava transformaciju sistema obrazovanja,
- proces razvoja savremenog informacionog društva i društva zasnovanog na znanju u kome koncept učenja tokom čitavog života ima centralnu ulogu.

Institucionalni okvir

U poslednjoj deceniji 20. veka razvoj eObrazovanja podstaknut je različitim društvenim i ekonomskim promenama i dostignućima nauke i tehnologije.

Posmatrano na nivou sistema obrazovanja, pokretače razvoja eObrazovanja nalazimo u deklarisanim potrebama:

- da se postigne veći obuhvat polaznika u sistemu obrazovanja (više učenika/studenata po glavi stanovnika),
- da se omogući lakši pristup nastavi (fleksibilno organizovana nastava, zadovoljenje obrazovnih potreba stanovnika u ruralnim krajevima i sl.)
- da se podigne nivo efikasnosti (bolja usluga za ista ili manja finansijska sredstva)
- da se poveća sposobnost učenika/studenata da samostalno uče - radi efikasnijeg sticanja novih znanja u procesu permanentnog obrazovanja i dr.

Integracija ICT u okviru sistema obrazovanja je složen proces koji zahteva uključenost relevantnih institucija i tela radi planiranja i donošenja odluka, odgovarajuću finansijsku podršku i usvajanje jedinstvenih standarda.

Institucionalni okvir za efikasnu integraciju ICT u studijske programe na univerzitetima obezbedio bi se uspostavljanjem:

- savetodavnog stručnog tela, kao nacionalnog koordinatora, odgovornog za praćenje i razvoj eObrazovanja,
- centara eObrazovanja pri univerzitetima.

Osnivanjem Savetodavnog stručnog tela za razvoj eObrazovanja bili bi osigurani: koordinacija na nacionalnom nivou, stručna podrška zasnovana na rezultatima profesionalnog angažmana, preduslovi za strateško planiranje i transfer znanja iz ove oblasti.

Ovo telo treba da analizira postojeće stanje, definiše pravce razvoja i proceni potrebna ulaganja, uzimajući u obzir pravce razvoja i preporuke navedene u dokumentima (*The eLearning Action Plan: Designing tomorrow's education; Implementation of the eEurope 2005 Action Plan (eLearning); Multi-annual programme for the effective integration of Information and Communication Technologies (ICT) in education and training systems in Europe (eLearning Programme); National strategies for eLearning in post-secondary education and training i dr.*)

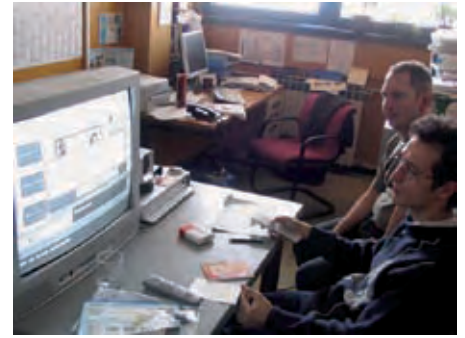
Takođe, ovo telo treba da podstakne učešće naše obrazovne zajednice u programima EU koji direktno ili indirektno podstiču razvoj ove oblasti. Jedan od ključnih programa EU u oblasti obrazovanja: Integrisan program akcija u oblasti permanentnog obrazovanja 2007-2013 predstavlja nastavak programa Socrates i programa Leonardo da Vinci, eLearning i Erasmus Mundus. Prema predlogu Evropske Komisije, program će biti otvoren za zemlje zapadnog Balkana. Programi relevantni za efikasnu integraciju ICT u oblasti visokog obrazovanja će se realizovati u okviru programa Erasmus i Transverzalnog programa za ICT.

Savetodavno stručno telo za razvoj eObrazovanja, iako formirano na nivou sistema visokog obrazovanja, može koordinirati i promovisati implementaciju i razvoj eObrazovanja u okviru čitavog sistema obrazovanja.

Imajući u vidu iskustva zemalja u regionu i drugih evropskih zemalja u kojima su rani pokušaji da se uspostavi obrazovanje podržano ICT-om, posebno obrazovanje na daljinu, bili neuspešni, jer nisu uzimali u obzir potrebe studenata i nisu nudili kvalitetan sadržaj i usluge, kao i dostupnost rezultata evropskih projekata koji se bave pitanjem kvaliteta obrazovanja (*European Quality Observatory, Quality of eLearning, Supporting Excellence in eLearning, Sustainable Environment for the Evaluation of Quality in eLearning*) predlaže se formiranje posebnog stručnog tima. Ovaj tim bi trebalo formirati pri Komisiji za akreditaciju sa zadatkom da izradi predloge standarda za osiguranje kvaliteta u oblasti eObrazovanja.

Pri razvoju eObrazovanja treba imati u vidu da Evropska asocijacija univerziteta (EUA) nudi podršku za razvoj strategije za implementaciju eObrazovanja, kao i da je dostupan HECTIC izveštaj koji predstavlja zbirku primera dobre prakse.

ovakvog načina učenja?

Jasno je da prihvaćeni standardi smanjuju rizik od nepotrebnih investicija u nove tehnologije, jer adekvatnom primenom standarda različiti sistemi mogu da rade zajedno.

Nažalost, ne postoji opšti standard za oblast eObrazovanja. Ključne organizacije koje trenutno predlažu standarde za tehnologije eObrazovanja su: Advanced Distributed Learning (ADL) Initiative, IMS Global Learning Consortium Inc., Aviation Industry CBT (Computer

Činjenica da su proces i tehnologija eObrazovanja dostigli određeni stepen razvoja prirodno otvara pitanje integracije različitih rešenja u jednu harmonizovanu celinu.

Iskustvo pokazuje da kašnjenje u definisanju standarda, kao što je to bio slučaj kod industrijskih računarskih mreža, može da ima izuzetno nepovoljne finansijske posledice, što posebno pogađa korisnike koji imaju veoma ograničene budžete.

Standardi treba da pruže odgovore na pitanja:

- Kako spajati i povezivati sadržaje sa više različitih izvora?
- Kako stvoriti sadržaje koji se mogu lako i jednostavno ponovo koristiti, pripajati i odvajati jedan od drugog?
- Kako izbeći zavisnost od jednog proizvođača i od jedne vrste tehnologije?
- Kako proceniti investiciju i rizik primene

Based Training) Committee (AICC).

Trenutno, dva najčešće korišćena standarda u oblasti eObrazovanja su: SCORM i AICC CMI001 Guidelines for CMI Interoperability i može se očekivati da oni budu osnov budućeg opšteg standarda u ovoj oblasti.

Program za razvoj elektronskog učenja 2005-2007

Iako su neki koraci već napravljeni, predstoji još mnogo truda kako bi se sprovela reforma sistema visokog obrazovanja i došlo do adekvatnog nivoa njegovog prilagođavanja savremenim evropskim trendovima oličenim u Bolonjskom procesu. Ako se adekvatno primenjuju, informaciono komunikacione tehnologije u tom procesu mogu da zauzmu ključno mesto.

Saznanje o potencijalu koji elektronsko učenje ima za razvoj obrazovanja i interesovanje praktičara zaposlenih na univerzitetima u

Srbiji i Crnoj Gori, podstakao je WUS Austria da započene sa drugom fazom Programa. Implementacija je počela u novembru 2005. a traje do kraja 2007. godine.

U toku 2006. i 2007. nastaviće se sa podrškom tim procesima implementacijom nove faze Programa za razvoj elektronskog učenja čiji je opšti cilj da podrži različite inicijative i razvojne projekte na univerzitetima, koji bi uz primenu obrazovne tehnologije vodili povećanju dostupnosti, fleksibilnosti, kvaliteta i troškovne efikasnosti studija.

Program ima četiri komponente:

- Podrška Radnim grupama (eLTF-a) za razvoj e-učenja,
- Podrška univerzitetским centrima,
- Direktna finansijska podrška fakultetskim projektima (eLearning Projects),
- Organizovanje završne Konferencije o e-učenju, različitih skupova i sastanaka.

Jedan od doprinosa ovog programa koji se očekuje jeste formalno uspostavljanje stručnog tela u skladu sa novim Zakonom o visokom obrazovanju: „Nacionalni savet, za potrebe svog rada, može da obrazuje posebna radna tela. Sredstva za rad Nacionalnog saveta i njegovih radnih tela obezbeđuju se u budžetu Republike. Stručne, administrativno-tehničke i informatičke poslove za potrebe Nacionalnog saveta i njegovih radnih tela obavlja Ministarstvo.“

Takođe, za očekivati je da se radom centara npr. osigura koordinacija, koncentracijom i deljenjem opreme i usluga na nivou univerziteta smanje troškovi ulaganja u skupu opremu po jediničnim fakultetima, izgrade specifični kapaciteti i steknu znanja koja nedostaju (naročito kada se radi o obrazovanju na daljinu i upotrebi sistema za elektronsko učenje - LMS-a).

Uspeh će svakako zavisiti od sposobnosti svakog univerziteta da prepozna potrebu za sistematskim pružanjem podrške u implementaciji kurseva čiji razvoj zahteva angažman većeg broja stručnjaka. Takođe, preuzimanjem menadžerske uloge univerziteta, ulaganjem u određen broj stalno zaposlenih ali prevasodno obezbeđivanjem sredstava za rad po projektima sa praćenjem njihovih efekata, mogu se uštedeti značajna sredstva i podići nivo efikasnosti u obrazovanom procesu.

U okviru Programa za razvoj elektronskog učenja predviđeno je održavanje finalne konferencije. Prezentovanje rezultata rada Radne grupe (eLTF), centara i timova fakultetskih projekata podržanih u toku ovog programa pokazaće nam koliko smo prešli a koliki je put još uvek pred nama.

Danijela Šćepanović

WUS Austria

Savetnik za obrazovne tehnologije

Goran Drakul

WUS Austria

Zamenik šefa podgoričke kancelarije

Balkan Case Challenge 2004/2005

Kada se pomenu događaji poput studentskih takmičenja, mnogi već vrte glavom u neverici, sigurni da ih niko i ništa ne može naterati da promene svoja predubedenja o svrsishodnosti takvog jednog projekta. Kada se pomene studentsko takmičenje, mnogi će reći da je ideja u principu pozitivna, ali da se o događajima takve vrste već sve zna, da oni više ništa novo ne donose, te da korist od njih nije vredna pažnje, još manje značajnije finansijske podrške. Kada se pomene studentsko takmičenje, mnogi su uvereni da bi sami mogli ponuditi na desetine boljih zamisli kako da se ubrza razvoj visokoškolskog sektora u Srbiji i Crnoj Gori.

Kada se pomene studentsko takmičenje, mnogi greše.

Zato što ne znaju šta je *Balkan Case Challenge*.

Sada, kada je ovaj projekat po prvi put uspešno implementiran u Srbiji i Crnoj Gori, i kada nam je poznato kako su ga studenti prihvatili, sada kada znamo koliko je interesovanje pobudio i kakav je uspeh postigao, kada znamo ko ga je sve podržao verujući u ciljeve koji se njime žele ostvariti - sada znamo da „mnogi” neće još dugo biti u većini. Beogradska i podgorička kancelarija WUS Austria sa velikim zadovoljstvom ovim putem žele da dokumentuju uspešnu implementaciju još jednog programa u okviru podrške koju pružaju univerzitetima u Srbiji i Crnoj Gori, sasvim različitog od svega što su do sada organizovale i postigle na ovom polju, ali ništa manje značajnog. Vrednosti koje su tim putem želele da promovišu prepoznate su na samom početku, zadobivši institucionalnu podršku sa najvišeg mesta, od Predsednika Republike Srbije, gospodina Borisa Tadića. U skladu sa svojim ključnim opredeljenjima - povezivanjem visokoškolskih zajednica jugoistočne Evrope, posvećenošću realizaciji inicijativa u sferi visokog obrazovanja, pružanjem pune podrške reformi univerziteta,

WUS Austria je odlučio da po prvi put u ovoj sredini organizuje jedno sasvim posebno studentsko takmičenje. U osnovi, ono bi se moglo opisati kao praktična prezentacija jedne, za ovu sredinu manje-više nove, ili u najboljem slučaju nedovoljno raširene nastavne tehnike, prezentacija koja kao aktivne učesnike spaja najbolje predstavnike studentske populacije (ciljna grupa) sa jedne i predstavnike univerzitetskog nastavno-naučnog kadra sa druge strane. Prvi cilj je da se da još jedan podstrek odlučnijem pokretanju stvari ka bržem dostizanju zapadnoevropskih standarda u sferi visokog obrazovanja. Ali taj razvojni impuls koji je sadržan u *Balkan Case Challenge*-u deluje na više nivoa. Takmičenje je zapravo integralni deo jednog većeg projekta, koji je za kratko vreme postao najuspešniji i najznačajniji svoje vrste u čitavom regionu. Pokušaćemo stoga da na samom početku opišemo sve aspekte ovakvog jednog programa, one od lokalnog, kao i one od međunarodnog značaja. Stvorio ga je WUS Austria pre četiri godine, od samog početka rešen da to ne bude još jedno u nizu običnih studentskih takmičenja. Već tradicionalno finale, koje je do sada održavano u Sarajevu, a koje će 2006. biti premešteno u Beč, svake godine okuplja studente-učesnike iz čitave jugo-

istočne Evrope: Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Makedonije, Moldavije, Rumunije, Slovenije, Srbije i Crne Gore. Broj zemalja iz kojih učesnici dolaze nije konačan, i već se zna da će od 2006. biti i veći, s obzirom na to da će biti uključeni i studenti iz Austrije. Međutim, SCG je tek sada, po prvi put dobila jedinstvenu priliku da se institucionalno uključi u organizaciju *Balkan Case Challenge*-a, te na taj način ciljeve i korist od ovog događaja približi svojoj akademskoj zajednici. To je sa ranijim modelom učešća ovdašnjih studenata na BCC finalu (uglavnom baziranom na samoinicijativnom i pojedinačnom prijavljivanju kandidata direktno organizaciji u Sarajevu, i saznanju o samom takmičenju tek na osnovu nečeg što bi se najpre moglo okarakterisati kao srećna slučajnost) bilo potpuno nemoguće. Ukratko, broj onih koje je program dotakao i opšti uticaj koji je izvršio, a imajući u vidu potrebe ovdašnjeg visokog školstva za promenama, mogli su se okarakterisati samo jednom rečju - nedovoljno. Zbog toga je odlučeno, kao logičan korak napred, da se organizuje lokalno *Balkan Case Challenge* takmičenje - koje bi, kako je zamišljeno, moglo ostvariti mnogo veći uticaj na lokalnu akademsku zajednicu i sa kojeg bi se pobednici direktno kvalifikovali za finale.

Organizacija *Balkan Case Challenge* takmičenja za područje Srbije i Crne Gore 2004/5, kao i ostale aktivnosti lokalnih kancelarija WUS Austria, definisana je ugovorom o podršci državnim univerzitetima SCG, potpisanim u junu 2004. od strane Ministarstva inostranih poslova Republike Austrije, WUS Austria, Univerziteta u Beogradu, Univerziteta Crne Gore, Univerziteta umetnosti u Beogradu, Univerziteta u Novom Sadu, Univerziteta u Nišu i Univerziteta u Kragujevcu.

Takmičenje je održano u hotelu „Metropol“ u Beogradu, od 10. do 13. decembra 2004. godine. Učestvovalo je 72 studenata (dodiplomci i

odlične studente ekonomije, biznisa, menadžmenta, informacionih tehnologija, prava, političkih nauka, kao i drugih koji dele ova interesovanja, sa profesorima, te istaknutim kompanijama i organizacijama; da promoviše (putem možda malo neobične prezentacije u formi studentskog takmičenja) metod studije slučaja kao veoma efikasnu nastavnu tehniku; da spoji teoriju i praksu, znanje i sposobnosti, ambiciju i iskustvo, individualni napor i timski rad u jednom događaju koji nadvladava neka od ograničenja koja su akademsku tradiciju jugoistočne Evrope opterećivala dugi niz godina. To je samo još jedan od načina na koji lokalne

postdiplomci državnih i privatnih univerziteta), koji su se nadmetali u timovima u nekoj od četiri ponuđene oblasti: biznis/ekonomija (*Business Case Competition*), međunarodno pravo (*Law Moot Court*), informacione tehnologije (*Information Communication Technologies - ICT case*) i politika/međunarodni odnosi (*Model United Nations*). Kao što je i zamišljeno, svaki od ovih delova bio je fokusiran na case-study metod, tj. metod studije slučaja. Čitavo takmičenje odvijalo se na engleskom jeziku. Organizator je, naime, mišljenja da moderno društvo jednostavno nameće potrebu odličnog poznavanja ovog jezika svakome ko želi da postane ekspert u nekom od pomenutih polja. Dodamo li ovde da se na finalu insistira na formiranju nacionalno mešovitih ekipa, da učestvuju zapadnoevropski stručnjaci kao članovi žirija ili kreatori takmičarskih zadataka, te da je projekat od samog početka koncipiran tako da rezultira obezbeđivanjem makar kratkotrajnih stipendija za boravke na stranim univerzitetima i letnjim školama, ili periodima stažiranja u međunarodnim kompanijama i organizacijama, jasno je zašto se odlično poznavanje engleskog ne smatra prednošću, već jednim od osnovnih zahteva za uspešnog aplikanta.

Ako za trenutak ostavimo po strani ove tehničke detalje, možemo reći da je suština *Balkan Case Challenge* projekta da poveže

kancelarije WUS Austria dokazuju svoju odlučnost da aktivno promovišu Bolonjski proces i pruže podršku ulasku Srbije i Crne Gore u Evropsko područje visokog obrazovanja (EHEA). Samim tim bi prepoznavanje njegovih vrednosti od strane činilaca koji su u poziciji da oblikuju i pomognu dalji razvoj društva bilo od velikog značaja.

Ciljevi BCC-a

Zahvaljujući svom konceptu, praktičnim implikacijama, pozitivnosti ciljeva i partnerskim organizacijama koje privlači, *Balkan Case Challenge* je za samo par godina postao istaknut i tradicionalan regionalni događaj koji okuplja najbolje studente, obezbeđuje im izvesnu dozu praktičnog iskustva kakvo im je neophodno da bi otpočeli uspešnu karijeru, povezuje predstavnike univerziteta sa predstavnicima različitih firmi i organizacija - događaj kojim se podržava reforma univerziteta i podstiče duh saradnje u regionu. Svi ovi aspekti *Balkan Case Challenge*-a odlike su ne samo finala, već i lokalnih podtakmičenja, jedno od kojih je i BCC za Srbiju i Crnu Goru, namenjeno studentima univerziteta u Srbiji i Crnoj Gori, kao i građanima ove zemlje koji studiraju negde u inostranstvu. Ipak, kako je već naglašeno, zvanični jezik takmičenja i na lokalnom nivou ostaje engleski.

Metod studije slučaja

U opisu ciljeva projekta počemo od njegove glavne karakteristike - metoda studije slučaja. Case-study metod nastao je u Harvardskoj školi biznisa u međuratnom periodu. U potpunosti okrenuto studentu, a bazirano na realnom problemu (ili „slučaju“, eng. case, odakle i naziv našeg takmičenja *Balkan Case Challenge*) ovo nastavno sredstvo je osvežavajuća i nadasve vrlo efektivna dopuna uobičajenim obrazovnim metodama. To je „vodič“ za studente, tehnika koja im pomaže da ovladaju modalitetima praktične primene do tad stečenih teorijskih znanja.

Suština metoda jeste simulacija stvarne situacije. Slučajevi na kojima studenti rade, individualno ili u grupama, jesu problemi koji mogu biti postojeći, ponešto izmenjeni ili potpuno izmišljeni, ali im je zajedničko to što moraju biti realni. To moraju biti konkretni izazovi sa kojima se zaista suočavaju menadžeri, operativci, stručnjaci za oblast koju student izučava. Naravno, case-study metod nije lak. Da bi se uspešno odgovorilo svim njegovim zahtevima, prezentirala svoja rešenja i diskutovano o njihovim prednostima i manama potrebna je ozbiljna samostalna priprema, kao i razvijene kritičko-analiitičke sposobnosti, brzo razmišljanje i spremnost za donošenje odluka kakve u stvarnom svetu povlače značajnu dozu odgovornosti.

Zbog svega navedenog case-study metod je nezamenljiv u razvijenijim visokoškolskim sistemima, naročito onim koji imaju za cilj da od studenta koji je u početku samo pasivni primalac znanja načine ono što se danas sa sve manje negativnog prizvuka ponekad naziva „tehnokrata“, a od čega su svojevremeno

zazirala društva koja su se okrenula manje uspešnim ekonomskim modelima. Nažalost, tužno nasleđe takvog jednog izbora uglavnom podriva svaki napor da se krene napred, budući da je, manje ili više primetno, vremenom postalo ukopano u same osnove društva.

Opšta je ocena da je studentima jugoistočne Evrope očajnički potrebno obrazovno okruženje u kome je akcenat na praksi. U svakodnevnom kontaktu sa predstavnicima univerziteta uverili smo se da postoje mnogi koji dele ovo mišljenje i već daju puni

Organizacioni tim WUS Austria činili su: Goran Ostojić, regionalni direktor WUS Austria za Srbiju i Crnu Goru, Dušan Bugarski - zamenik šefa beogradske kancelarije, Goran Drakul - zamenik šefa podgoričke kancelarije, Igor Đorđević - koordinator BCC projekta za SCG. Tokom priprema i za vreme samog

dogadaja, organizacioni tim uživao je dragocenu podršku gde Dragice Maksimović (*WUS Austria Information and Counseling Officer*). Imajući u vidu definisani vremenski okvir, neophodnost uskladjivanja termina sa terminima ostalih lokalnih podtakmičenja i terminom održavanja finala (proleće 2005), te sa ispitnim rokovima, odlučeno je da je najpovoljniji termin za ovaj događaj 10-13. decembar 2005. Kao najveći univerzitetski centar, prestonica i sedište jedne od kancelarija WUS Austria - Beograd je, ako ne veoma originalan, bio logičan izbor za mesto održavanja prvog BCC takmičenja za područje Srbije i Crne Gore.

Na samom početku, projekat je podržan značajnim finansijskim sredstvima Austrijske agencije za razvoj (*Austrian Development Agency - ADA*), doniranih kroz program Austrian Cooperation. Ali, da bi BCC za SCG bio uspešno implementiran, bila su neophodna i dodatna sredstva. Uopšteno govoreći, čitav preparni proces činile su sledeće aktivnosti:

- **Obezbeđivanje finansijskih sredstava** - Spisak troškova ovakvog događaja nije mali. Između ostalog, on uključuje prevoz učesnika, njihov trodnevni smeštaj (na bazi punog pansiona), iznajmljivanje prostora u kojima će se samo takmičenje odvijati, angažovanje pomoćnih koordinatora i drugog osoblja, obezbeđivanje potrebne IT opreme, tačnije čitavog jednog internet centra da bude studentima na raspolaganju, štampanog materijala (promotivnog, pripremnog i dr.), kancelarijskog materijala, nagrada; troškove ceremonija otvaranja i zatvaranja... Radi obezbeđivanja finansijske podrške, kontaktirane su mnoge strane i domaće kompanije i organizacije, a organizacionom timu je u tome pomoć pružila i centrala WUS Austria u Gracu. Zadatak je obavljen i više nego uspešno, s obzirom na činjenicu da je WUS stekao takvu listu partnera kakva može, i sasvim verovatno i hoće, značajno doprineti budućoj reputaciji projekta. Uspešnu implementaciju omogućili su: Austrijska agencija za razvoj (*Austrian Development Agency - ADA*) kroz program Austrian Cooperation for Eastern Europe, Fond za otvoreno društvo - Srbija, Nemačka akademska razmena (*Deutscher Akademischer Austausch Dienst - DAAD*) u saradnji sa Paktom za stabilnost jugoistočne Evrope, Agencija za razvoj preduzetništva jugoistočne Evrope (*Southeast Europe Enterprise Development - SEED*) i EU-net koledž, Beograd.

- **Angažovanje dodatnog osoblja** - Da bi se na vreme odgovorilo svim zahtevima, prevazišle sve teškoće na najefikasniji način i osigurao što bolji kontakt sa studentskom populacijom, angažovana su četiri pomoćna koordinatora: Ana Nedeljković (*Model United Nations*), Milana Vojinović (*Law Moot Court*), Jelena Mrkaja (*Information Communication Technologies*) i Nenad Dimitrijević (*Business Case*). Takođe je

bilo potrebno angažovati i dodatno osoblje za vreme realizacije projekta.

- **Promocija** - jedna od najvažnijih aktivnosti, čiji će se efekti tek videti u budućnosti, naročito ako BCC zaživi u Srbiji i Crnoj Gori. Bilo je neophodno promovisati ideju Balkan Case Challenge-a ne samo među međunarodnim organizacijama i firmama, već, što je i važnije, među samim studentima, kao i među profesorima i asistentima. Uključenje predstavnika univerzitetskog nastavnog kadra u projekat bilo je od ogromnog značaja, da bi se oni na licu mesta mogli uveriti u prednosti case-study metoda, i eventualno ga prihvatiti i promovisati dalje, dajući tako nov impuls reformi univerziteta. Takođe je bilo neophodno i prisustvo eksperata iz kompanija i zbog njihove stručnosti koja se velikim delom temelji na bogatom praktičnom iskustvu i zbog mogućnosti da postanu zainteresovani da angažuju neke od učesnika. Promotivne aktivnosti sastojale su se u štampanju velikog broja plakata, lifesta i flajera, i njihovoj distribuciji po svim univerzitetskim centrima Srbije i Crne Gore; u predstavljanju projekta na internetu, prezentacijama po fakultetima, i kroz kontakt sa studentskim organizacijama. Cilj je bio da budu uključeni studenti iz čitave zemlje, u čemu je ostvaren uspeh. Projekat je dobio podršku **Predsednika Republike Srbije, gospodina Borisa Tadića**, pod čijim je pokroviteljstvom takmičenje i održano, a takođe i **rektora Univerziteta u Beogradu, gospode Marije Bogdanović**. WUS Austria je veoma počastvovan i zahvalan što je njegov projekat dobio institucionalnu podršku sa najvišeg nivoa već na prvom koraku. To nas uverava da ciljevi koje je BCC SCG 2004/5 promovisao u ovoj sredini imaju budućnost.

- **Aplikaciona procedura, selekcija i priprema studija slučaja** - Period za prijavljivanje počeo je u julu i trajao je do 5. novembra 2005. Preko 200 studenata je pokazalo interesovanje, a 147 se i prijavilo. Od njih je odabrano najboljih 72 kandidata, prema podacima iz prijave i dodatnih dokumenata koje su studenti mogli dostaviti ukoliko su smatrali da bi to moglo doprineti tome da budu primljeni. Očekivalo se da u samoj prijavi kandidati daju podatke o svom akademskom uspehu, vannastavnim aktivnostima, interesovanjima, radnom iskustvu, jezicima koje govore. Budući da je se očekivalo da formular bude popunjen na engleskom, predstavljao je i dobar osnov po kome je selekcion odbor procenjivao nivo poznavanja ovog jezika. Uporedo sa aplikacionom procedurom i selekcijom, organizacioni tim kontaktirao je eksperte koji bi uzeli učešća u radu BCC žirija ili osmislili zadatke za takmičare. Kada su slučajevi kreirani, odabranim učesnicima podeljen je odgovarajući preparni materijal.

- **Tehnički detalji** - da bi ovako ambiciozan projekat bio uspešno realizovan, značajan napor i sredstva morali su biti uloženi u tehnički deo priprema koji su, između ostalog, činili: dogovor sa hotelom oko svih detalja, postavljanje info pulta, prevoz učesnika (koji je u potpunosti pokrio organizator), agenda, neophodna oprema i pristup internetu, komunikacija između učesnika i podkoordinatora njihovih takmičenja, poslednje izmene u listi učesnika, paketi za takmičare i članove žirija, dizajn i štampa naročitih sertifikata, unajmljivanje minibusa koji bi prevezio takmičare po gradu, priprema evaluacionih i formulara za ocenjivanje učesnika. Događaj je u potpunosti dokumentovan fotografijama i video zapisom. Hotel koji je ponudio najbolje uslove i koji je stoga i odabran bio je „Metropol”. U njemu su studenti bili smešteni, i u njegovim salama se takmičenje i odvijalo. Kada govorimo o opremi, organizator je za učesnike obezbedio mogućnost da svoju internet pretragu obave koristeći dvadesetak računara u prostorijama EUnet koledža. Još deset kompjutera - desktopova i laptopova - bilo im je na raspolaganju u samom hotelu, kao i nekoliko LCD projektor, printera i skenera, uz određenu količinu odgovarajućih medija i tri seta za ozvučenje. Sve to studenti su koristili tokom izrade svojih prezentacija. Svi partneri WUS Austria na *Balkan Case Challenge* projektu dobili su mogućnost da se predstave učesnicima na ovom događaju održavanjem zvanične prezentacije ili distribucijom odgovarajućeg materijala.

Realizacija projekta

Uprkos relativno kratkom vremenskom okviru (kratkome kada se u obzir uzmu ambiciozna zamisao, činjenica da takav događaj ovde još nije organizovan, i uključenost članova organizacionog tima i u druge aktivnosti WUS Austria) sve pripreme obavljene su na vreme i projekat je mogao biti realizovan. Sle-

di kratak izveštaj o svakoj od četiri „discipline” ovog takmičenja.

Case-study iz biznisa - Business Case Competition - namenjen studentima ekonomije, menadžmenta, poslovnih škola, poslovne administracije itd. Na ranijim BCC finalima učesnici su radili na problemima poznate farmaceutske kuće i mogućim strategijama za njen proboj na nova tržišta; problemima oko plasmana na lokalnom nivou jednog proizvoda renomirane kompanije-proizvođača bezalkoholnih pića; na pokretanju nove IT kompanije itd. Za *Business Case Competition* za Srbiju i Crnu Goru od prijavljenih studenata bilo je izabrano njih osamnaest koji su se takmičili u timovima od po tri člana. Oni su radili na biznis scenariju koji se bavio konkretnim organizacionim i strukturnim problemima jedne kompanije u razvoju. Taj slučaj kreirali su stručnjaci sa Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu na osnovu realnih trendova u lokalnom poslovnom okruženju. Studentima je pre takmičenja dostavljen za tu priliku naročito sastavljen pripremni materijal. Sa konkretnim zadatkom upoznali su se tek na samom događaju, i, prema BCC pravilima za *Business Case*, imali su tačno 24 časa da pripreme prezentaciju svog rešenja za postavljeni problem. Za to vreme bilo im je dozvoljeno da koriste bilo kakav štampani materijal koji su eventualno sa sobom poneli, ali ne i da održavaju kontakt sa bilo kim izvan BCC-a ko bi im mogao pružiti stručnu pomoć. Da bi lakše došli do neophodnih podataka bila im je obezbeđena mogućnost pristupa internetu tokom čitavog tog 24-časovnog perioda. Organizovan je i sastanak sa kreatorima zadatka, na kome su studenti mogli postavljati pitanja u vezi sa onim što se od njih očekuje. Dvadesetominutne prezentacije njihovih rešenja (na engleskom) procenjivao je žiri sastavljen od stručnjaka sa univerziteta, tačnije sa Ekonomskog i

Fakulteta organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu. Članovi žirija bili su: dr Biljana Bogičević-Milikić i Ana Aleksić (Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu, ujedno i kreatori zadatka), dr Mirjana Petković, dr Mirjana Gligorijević, dr Galjina Ognjanov, mr Dragan Stojković, mr Dragan Lončar (takode predstavnici Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu), dr Milica Kostić i Tamara Vlastelica (Fakultet organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu). Konačan plasman: prvo mesto - Irena Janković, Vladimir Topličić i Marko Ljubičić; drugo mesto - Miroslav Radulović, Nenad Mrđa i Slavko Prekajski; treće mesto - Sanja Stošić, Zoran Robulj i Nikola Zivlak.

Simulacija, studija pravnog slučaja - Law Moot Court (LMC) - namenjena studentima prava. Akcenat je zapravo na međunarodnom pravu pošto je reč o simulaciji Međunarodnog

suda pravde, ali dobrodošli su bili svi studenti prava bez obzira na užestručno opredeljenje. Slučajevi koji su ranije prezentirani na BCC finalima bavili su se međunarodnim krivičnim pravom, tačnije trgovinom narkoticima; te pitanjima diplomatskog imuniteta, jurisdikcije, nadležnosti i odgovornosti država. Tokom prethodnih godina uspostavljena je saradnja između organizatora BCC-a i Telders organizacije sa Univerziteta u Lajdenu (svetski poznate po sličnim takmičenjima) oko kreiranja slučajeva za LMC.

Za LMC segment *Balkan Case Challenge*-a za Srbiju i Crnu Goru odabrano je 16 studenata od onih koji su se prijavili. Zadatak je kreirao prof. Tomas Skuteris sa Univerziteta u Lajdenu. Slučaj je zasnovan na pitanjima teritorijalnog suvereniteta i vojnog sukoba između država. Te, za ovu priliku izmišljene države pred „sudom“ su zastupali, naravno, studenti. Učesnici su slučaj i relativno obiman pripremni materijal (sastavljen od odabranih akata i studija iz međunarodnog prava) dobili pre samog takmičenja. Pred žirijem sačinjenim od stručnjaka za međunarodno pravo sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu i iz misije OEBS-a u Beogradu timovi od po četvoro studenata izlagali su (na engleskom) svoje argumente igrajući uloge zastupnika strana u sporu pred Međunarodnim sudom pravde. Specifičnost ovog segmenta BCC-a je u tome što je svaki tim bio podeljen u dva dela

- imao je po dva aplikanta i dva respondenta. Drugim rečima, svaki od timova je, kroz nastupe odgovarajućih članova (aplikanata ili respondenata), imao priliku da zastupa OBE strane u sporu.

Članovi žirija bili su: Ivana Krstić, Bojan Milisavljević i Aleksandar Gajić (sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu), te Ivan Jovanović, Dragan Veljović i Milan Bajić (misija OEBS u Beogradu). Konačan plasman: prvo mesto - Ivana Čeranić, Jelena Adamović, Nikša Miljanić i Dušan Jovanović; drugo mesto - Jasna Džudželija, Goran Tomašević, Nikola Dragojlović i Mirjana Kučević; treće mesto - Ivana Miletić, Nataša Gligorić, Mateja Đurović i Vera Popov. Priznanje kao najbolji govornik dobila je Jelena Adamović.

Studija slučaja iz oblasti informacionih tehnologija - Information Communication Technologies Case (ICT) - namenjen studentima tehničkih fakulteta, naročito onima koji se specijaliziraju za rad u IT sektoru. Od ukupnog broja prijavljenih, za ovaj deo takmičenja odabrano je njih 18. Podeljeni u timove od po tri člana, bilo je zamišljeno da se bave problemima vezanim za modele implementacije ICT-a u savremenom poslovnom okruženju, to jest analizama poslovnih procesa i infrastrukture kompanija uz predlaganje integrativnih ICT rešenja. S obzirom da je zadatak za takmičenje mogao pokriti više oblasti, kao što su infrastruktura mreže, IT oprema, aplikacije i sl. planirano je da sve takmičarske ekipe budu sastavljene od studenata različitih užestručnih opredeljenja: jednog koji želi da specijalizira hardverske platforme, jednog kome će struka biti polje softvera i jednog koji će se baviti WAN/LAN infrastrukturom.

Sam slučaj kreirali su stručnjaci iz EUnet koledža fokusirajući se na razvojne aspekte jednog od najvećih internet provajdera i njegovom odlukom da investira u novu HW i SW platformu, zahtevajući rešenje koje bi nudilo porast kvaliteta usluga kao i porast broja korisnika. Učesnici su ga dobili pre samog takmičenja, uz smernice kako da se pripremaju koristeći mogućnosti on-line pretrage. Mogli su neka pitanja razjasniti i u kontaktu sa predstavnicima kompanije EUnet i pre samog takmičenja, a za vreme održavanja BCC-a bio im je omogućen pristup internetu, kao i prilika da, prezentirajući dan pre finala svoje ideje rešenja, dobiju dodatne savete članova žirija. Njihove prezentacije (na engleskom jeziku, kreirane, kao što je to bio slučaj i na takmičenju iz biznisa, uz pomoć Microsoft Power Pointa ili nekog drugog od standardnih formata) ocenjivao je žiri sačinjen od predstavnika kompanije-sponzora i drugih ICT eksperata. Članovi žirija bili su: Darko Dunjić i Lazar Obradović (EUnet College), mr Boško Nikolić, Nemanja Jovanović, Miloš Milovanović i Miloš Cvetanović (Elek-

trotehnički fakultet, Beograd), dr Vladan Devedžić, Bojan Jovanović i mr Sladan Babarogić (Fakultet organizacionih nauka, Beograd). Konačan plasman: prvo mesto - Aleksandar Lazić, Vladimir Radunović i Mladen Krstić; drugo mesto - Danilo Đorđević, Nemanja Grujić i Stevica Cvetković, treće mesto - Nemanja Marković, Miloš Pavlović i Pavle Gudurić.

Model Ujedinjenih nacija - Model United Nations (MUN) - namenjen perspektivnim studentima političkih nauka, i ostalima koji se zanimaju za međunarodne odnose i diplomatiju. Za razliku od drugih segmenata *Balkan Case Challenge*-a, Model Ujedinjenih nacija nije „takmičarskog“ karaktera, bar ne u uobičajenom smislu te reči. Ovo je zapravo simulacija zasedanja Saveta bezbednosti, gde studenti (njih ukupno 20) igraju uloge delegata, predstavnika zemalja-članica Saveta i pokušavaju, u potpunosti prateći način rada ove institucije (lobiranja, način rada na sednici i donošenje rezolucije), kao i spoljnu politiku države koju treba da „predstavljaju“ da doprinesu razrešenju neke međunarodne krize. Da bi simulacija uspela učesnici su unapred dobili temu kojom će se baviti i bili obavesteni o tome koju će zemlju „zastupati“, tako da su mogli da prouče njene interese i pravce delovanja u spoljnoj politici (budući da je od njih zahtevano da se tokom Modela rukovode upravo time, a ne svojim sopstvenim političkim stavovima). Takmičari su takode imali i jedan pripremni sastanak pre samog događaja. Sam problem na kome učesnici ovakvih simulacija rade može biti neka postojeća krizna situacija, samo donekle „pogoršana“ (izmišljenim ili malo „doteranim“ podacima) u dovoljnoj meri da se odmah stavi na dnevni red Saveta. Prethodna BCC finala dala su učesnicima mogućnost da pokušaju da doprinesu razrešenju sukoba Severne i Južne Koreje ili problema separatizma u indijskoj pokrajini Asam. Modelu Ujedinjenih nacija nije potreban žiri, ali i tu postoje poslovi koje na pravi način mogu obaviti jedino stručnjaci za međunarodne odnose, a to su oni koji se odnose na vođenje sednice ili oni vezani za kreaciju slučaja. Na *Balkan Case Challenge*-u za Srbiju i Crnu Goru održanom u decembru 2004. godine ta uloga pripala je dr Tanji Mišćević sa Fakulteta političkih nauka

Univerziteta u Beogradu i mr Saši M. Martu iz Ministarstva inostranih poslova. Oni su pripremili i temu za takmičenje, a to je bila kriza u Obali Slonovače. Iako nema žirija ni poredničkih timova, ipak je običaj da se studentima dodeljuju nagrade i priznanja u određenim kategorijama. Tako je bilo i na BCC-u za Srbiju i Crnu Goru. Kategorije su sledeće: *the Best Delegate* - Miloš Brčkalo, *the Most Diplomatic Delegate* - Miloš Brčkalo i Snežana Vuković, *the Best Prepared Delegate* - Olga Mitrović, *the Best Speaker* - Jasmina Popin i *The Most Authentic Delegate* - Dejan Tonić. Dobitnici ovih nagrada zapravo su „pobednici” MUN-a.

Neizostavan deo *Balkan Case Challenge*-a za Srbiju i Crnu Goru bile su i ceremonije otvaranja i zatvaranja. Na ceremoniji otvaranja pročitao je pozdravni govor Predsednika Republike Srbije, g. Borisa Tadića. Potom su se okupljenim učesnicima i gostima obratili g. Hans Jerg Humer (ispred Austrijskog koordinacionog biroa u Beogradu), g. Adnan Harmandić (predstavnik glavne kancelarije WUS Austria, u Gracu), gđa Radmila Maslovarić (Fond za otvoreno društvo - Srbija), g. Ralf Herman (Nemačka akademska razmena, DAAD), g. Darko Dunjić (EUnet koledž, Beograd) i g. Goran Ostojić (regionalni direktor WUS Austria za područje Srbije i Crne Gore). Na ceremoniji zatvaranja svim takmičarima podeljene su nagrade, kao i sertifikati o učešću, a pobednicima u svim kategorijama, kao i timovima koji su osvojili druga i treća mesta i dodatna svedočanstva o uspehu koji su postigli.

Zaključak

Svi pobednici kvalifikovali su se za učešće na regionalnom *Balkan Case Challenge* finalu održanom u proleće 2005. godine u Sarajevu. Uz njih, priliku za učešće dobili su i neki takmičari iz drugoplasiranih i trećeplasiranih

timova. Neki od njih i tamo su imali sjajne nastupe, ostvarivši veoma zapažene rezultate (konkretno Miloš Brčkalo, Olga Mitrović, Jasna Džudželija, Marko Ljubičić, Vladimir Radunović, Nemanja Grujić, Danilo Đorđević), ali naša želja nije da se u ovoj publikaciji bavimo pojedinačnim učinkom studenata, pa čak ni onih koji su znanjem i sposobnostima pokazali da će nam jednog dana biti čast što je i BCC bio jedna od početnih stepenica na njihovom putu, a takvih, na naše zadovoljstvo, nije bilo malo, ni među nagrađenima ni među nenagrađenima. Utisci ogromne većine takmičara, naročito učesnika finala, prevazišli su i najoptimističija predviđanja organizatora, tako da je mnogo njih najavilo da će se prijaviti za učešće i iduće godine, što znači da je taj konkretan cilj BCC-a za Srbiju i Crnu Goru u potpunosti ispunjen. Naravno, i ne samo taj. WUS Austria uspeo je da okupi studente iz čitave zemlje i da odgovori svim zahtevima organizacije ovakvog jednog događaja. Saradnja sa profesorima uključenim u projekat bila je veoma uspešna, kao i sa stručnjacima iz drugih organizacija. Podrška koju je projekat na samom početku dobio bila je izuzetna - od pokroviteljstva Predsednika Republike Srbije, do značajnih sredstava partnera i uložene truda svih angažovanih eksperata. Sve to rezultiralo je implementacijom projekta koji je veoma visoko ocenjen od strane učesnika, naročito u poređenju sa drugim sličnim manifestacijama kojima su prisustvovali. Ali namera WUS Austria nije da se na tome zaustavi. Ovo je bio odličan rezultat za prvu godinu imple-

mentacije. Za iduću godinu, potrudimo se da kroz aktivniju promotivnu kampanju, i uz pomoć svih dosadašnjih iskustava i evaluacija, dobijemo još više prijava, da na sam događaj dovedemo i neke strane eksperte, da kao partnere projekta pridobijemo još neke od vodećih kompanija u Srbiji i Crnoj Gori i njihove predstavnike uključimo u proces kreacije zadataka i rad žirija, uvereni da će tokom čitavog tog procesa oni sami, bez nametanja bilo kakve obaveze sa naše strane, prepoznati svoj interes da sebi privuku neke od najboljih studenata. Pri tom, naša je želja da pokušamo da takmičenje održimo i u nekom drugom univerzitetskom centru i da i na taj način dodatno promoviramo projekat i ciljeve koji se njime žele ostvariti, te i da sami, kao što je to već ustaljeni običaj na BCC finalu, pokušamo da obezbedimo bar kraći period stažiranja u inostranoj kompaniji za nekog od pobednika. Pojedini profesori već su i ove godine pokazali nameru da uvedu case-study metod u svoju nastavnu praksu, i to vođeni upravo modelom našeg takmičenja, dok su nas organizatori sličnih događaja kontaktirali u želji da neke od naših iskustava iskoriste prilikom realizacije svojih programa. Sve ovo učvršćuje nas u uverenju da smo uvođenjem *Balkan Case Challenge*-a u svoje projekte podrške državnim univerzitetima Srbije i Crne Gore načinili pravi potez i da smo time dali još jedan podsticaj i doprinos nekim veoma važnim promenama u sferi visokog obrazovanja ove zemlje. Svakako ne tako veliki kao što to čini Course Development Program Plus, ali ne baš ni tako mali da bismo ga, tešeći se poslovicama, označavali kao prvi korak na nekom putu od hiljadu milja. Jer, dok CDP+ univerzitetima donosi onu vrstu podrške u razvoju koja je koliko neophodna toliko i finansijski zahtevna, zbog čega se ne može sa sigurnošću reći kada će se ostvariti uslovi u društvu da takve promene dobiju puni zamah - sa BCC-om je situacija drugačija. Kod ciljeva BCC-a najvažnija je volja da određene vrednosti i potencijal koji su već tu, nadohvat ruke, jednostavno kao takvi budu i prepoznati.

Taj napor je neporecivo minimalan, a mogućnosti su bezgranične.

Igor Đorđević

WUS Austria

Koordinator BCC za Srbiju i Crnu Goru

Counseling and Information Center

Studenti iz Srbije i Crne Gore imaju mogućnost da prošire svoje obrazovanje za vreme studiranja, koristeći stipendije Ministarstva za obrazovanje Republike Austrije, zahvaljujući razmeni studenata kao i apliciranjem za prelazak na neki od univerziteta u Austriji.

Studiranjem na univerzitetima u Austriji studenti sebi stvaraju mogućnost da se upoznaju sa novim metodama rada i ostvare kontakte, pri tome vraćajući se na svoje matične fakultete gde mogu preneti stečeno iskustvo i znanje svojim kolegama.

U sklopu Beogradske kancelarije WUS Austrija nalazi se Counseling and Information Center. Studenti svakodnevno mogu dobiti informacije u vezi sa prelaskom na univerzitete u Austriji kao i pomoć pri pronalazenju stipendija.

Savetovanje vezano za studije u Austriji obavlja se bilo telefonskim putem, elektronskom poštom, ili ličnim dolaskom studenata na savetovanje u kancelariju.

Mladi postdiplomci kao i doktori nauka takođe su veoma zainteresovani da istraživanja za svoje naučne radove obave u Austriji i da tamo svoje radove i objave. Za to im tokom cele godine stoji na raspolaganju istraživačka stipendija WUS-a (*One Month Visits*) i informativna podrška kancelarije, kao i stipendije koje raspisuje Ministarstvo za kulturu Republike Austrije. Pomoć koju oni dobijaju pri apliciranju za *One Month Visits* stipendiju ogleda se u pružanju informacija neophodnih za stupanje u kontakt sa profesorima sa austrijskih univerziteta (mentorima) od kojih im je neophodno formalno pozivno pismo, pomoći oko popunjavanja aplikacije, posredovanju između aplikanta i Head Office WUS Austrija u Gracu ili OEAD-a oko dobijanja informacija o stipendiji u slučajevima gde se pojave nejasnoće, te pomoći oko menjanja i dopunjavanja zahteva za stipendiju.

Takođe se vrši i promocija programa *One Month Visits* stipendija pomoću studentskih organizacija, studentskih web strana i zajedničkog rada sa odeljenjima za međunarodnu saradnju na univerzitetima u SCG.

Counseling center ima ostvarenu saradnju

sa Ministarstvom prosvete i sporta Republike Srbije. Kao rezultat te saradnje realizovane su tri semestralne stipendije za studente iz Austrije kao i 5 stipendija za letnje kurseve srpskog jezika pri Univerzitetu u Beogradu. Kancelarija WUS Austrija u Beogradu takođe je pružila podršku Ministarstvu prilikom distribucije informacija za univerzitete u Srbiji i Crnoj Gori otkako je SCG postala članica CEEPUS mreže.

U organizaciji Beogradske otvorene škole realizovana je jednodnevna radionica. Cilj radionice bio je pojašnjenje procedure podnošenja zahteva za stipendiju. Posebno se govorilo o značaju dobijanja formalnog pozivnog pisma i načina pisanja rezimea planiranog naučnog rada u svrhu dopunjavanja zahteva za stipendiju. Jedan deo radionice vodila je gospođa Dragica Kresanović, Academic Information and Counseling Officer u Beogradskoj kancelariji WUS Austrija.

U toku radionice davane su informacije o stipendijama OEAD-a i OEAW-a kao i o stipendijama u Švajcarskoj i Nemačkoj.

Aktivna saradnja takođe postoji i sa Goethe centrom. Zahvaljujući gospodji Gertrude Krivokapić postavljen je link WUS Austrija na web stranu Goethe centra u delu gde se prezentuju informacije o stipendijama i drugim obrazovnim programima.

Razmena akademskih informacija kao i informacije o mogućnostima dobijanja stipendija i programa učenja nemačkog jezika za naše studente vrši se između DAAD-a i WUS-a. Ostvarena je saradnja sa DAAD lektorom Ralfom Hermanom.

WUS je imao odličnu saradnju i sa austrijskom lektorkom Johanom Šuster. Counseling centar je pomogao gospođi Šuster prilikom štampanja i podele formulara vezanih za CEEPUS stipendiju kao i pružanjem informacija studentima i profesorima o ovoj stipendiji.

Osim informacija oko stipendija, studiranja u Counseling centru su se mogle dobiti i informacije o ZAV programu - dvomesečno zapošljavanje srpskih studenata u Nemačkoj.

Pored informativne podrške studentima iz SCG kancelarija WUS Austrija pruža podršku

i austrijskim studentima prilikom konkurisanja za stipendije u Srbiji i Crnoj Gori, pomoć pri razrešavanju administrativnih problema oko smeštaja, studentske menze i sl. Pomoć se pruža i austrijskim studentima koji nisu stipendisti već dolaze samo da uče jezik. Studentima se daju informacije o obrazovnom sistemu u Srbiji i studentskom životu.

Saradnja sa studentima iz SCG i studentskim organizacijama odvija se i kroz postavljanje informacija o austrijskim stipendijama i stipendijama drugih zemalja kako na web stranicu WUS Austrija kancelarije u Beogradu tako i na web stranice fakulteta i studentskih i omladinskih organizacija u SCG.

Milica Čičovački
Dragica Maksimović
WUS Austrija
Koodinatori savetodavnog centra

w u s a u s t r i a

World University Service - Austrian Committee
Right to Education

Austrian Cooperation

 Eastern Europe

WUS Austria, Belgrade Office
Ohridska 11, 11 000 Belgrade
Phone: + 381 11 2432 084
Fax: + 381 11 2438 991
e-mail: belgrade@wus-austria.org
www.wus-austria.org/belgrade

WUS Austria, Podgorica Office
Cetinjski put bb, 81 000 Podgorica
Phone/Fax: + 381 81 245-007
e-mail: podgorica@wus-austria.org
www.wus-austria.org/podgorica